

**Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler  
Asgari Standart Kuralları  
(Nelson Mandela Kuralları)**

***Annex  
United Nations Standard Minimum Rules for  
the Treatment of Prisoners  
(The Nelson Mandela Rules)***



**TİHV  
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI**

**HRFT  
HUMAN RIGHTS FOUNDATION OF TURKEY**



**ANTALYA BAROSU  
İNSAN HAKLARI MERKEZİ**

**ANTALYA BAR ASSOCIATION  
HUMAN RIGHTS CENTRE**

**Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler  
Asgari Standart Kuralları  
(Nelson Mandela Kuralları)**

**Annex  
United Nations Standard Minimum Rules for  
the Treatment of Prisoners  
(The Nelson Mandela Rules)**



**TİHV  
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI**  
**HRFT  
HUMAN RIGHTS FOUNDATION OF TURKEY**



**ANTALYA BAROSU  
İNSAN HAKLARI MERKEZİ**  
**ANTALYA BAR ASSOCIATION  
HUMAN RIGHTS CENTRE**

**Ankara, Haziran, 2019**



---

## Türkiye İnsan Hakları Vakfı Yayınları 121

**Koordinatör ve Editör:**

Av. Hasan Kemal Elban

**Çeviri Çalışma Grubu:**

Av. Batuhan Tunc  
Av. Burcu Konarlı  
Av. Güman Kemikçioğlu  
Av. Hazal Sadırlı  
Av. Melike Köse Aysun  
Av. Melike Mert  
Av. Mustafa Aktaş  
Av. Müge Ertem Çınar  
Av. Sare Eryugur  
Av. Sümeyye Demirci  
İşil Demirakın  
Nazım Dikbaş  
Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı

**Yayına Hazırlayanlar:**

Prof.Dr.Ümit Biçer  
Aytül Uçar

**Türkiye İnsan Hakları Vakfı**

Mithatpaşa Caddesi No: 49/11 6. Kat 06420 Kızılay/Ankara

Telefon/Faks: +90 (312) 310 66 36 +90 (312) 310 64 63

E-posta: [tihv@tihv.org.tr](mailto:tihv@tihv.org.tr)

Web: [www.tihv.org.tr](http://www.tihv.org.tr)

ISBN: 978-605-9880-18-3

Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türk Medeni Yasası'na göre kurulmuş,  
hükümet dışı ve bağımsız bir kuruluştur.

Statüsü 30 Aralık 1990 tarihli ve 20741 sayılı *Resmî Gazete*'de  
yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

BULUŞ Tasarım ve Matbaacılık Hizmetleri San. Tic., Ankara  
Tel: (312) 222 44 06 • Faks: (312) 222 44 07  
[www.bulustasarim.com.tr](http://www.bulustasarim.com.tr)

Basım Tarihi: Haziran 2019  
3000 Adet Basılmıştır.

**Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler  
Asgari Standart Kuralları  
(Nelson Mandela Kuralları)**

***Annex  
United Nations Standard Minimum Rules for  
the Treatment of Prisoners  
(The Nelson Mandela Rules)***

“Bu yayın Sigrid Rausing Trust katkısı ile basılmıştır; bu belgenin içeriği hiçbir şekilde maddi destek veren kurumların duruşunu yansıttığı addedilemez.”

*“This document has been published with the contributions of Sigrid Rausing Trust; the content of the document does not reflect the official opinion of the funding institutions.”*

## ÖNSÖZ

“Elinizdeki çeviri metni Antalya Barosu İnsan Hakları Merkezi bünyesinde kurduğumuz Çeviri Çalışma Grubu’ndaki genç avukatların katkılarıyla kolektif bir çabanın ürünü olarak gerçekleştirilmiştir.”

Dünya ölçeğinde hapishanelerde mahpuslara yönelik muameleye ilişkin standartları belirleyen temel belge 1955 tarihli *“Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları”*dır (Asgari Standart Kuralları). Çevirisini aşağıda bulacağınız metin, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi tarafından kabul edilmesi üzerinden 60 yıldan uzun bir süre geçmesi nedeniyle günümüzün ihtiyaçları, insan hakları ve hapishane idaresi alanlarında meydana gelen değişim ve gelişmeleri yansıtacak şekilde yeniden gözden geçirilerek Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 17 Aralık 2015 tarihinde kabul edilmiş halidir. Gözden geçirilmiş Asgari Standart Kurallara yaşamının 27 yılını Apartheid rejiminin hapishanelerinde mahpus hakları savunucusu olarak geçiren Güney Afrika Cumhuriyeti’nin Başkanı Nelson Mandela’nın mirasını onurlandırmak için Mandela Kuralları adı verilmiştir.

Uluslararası Antlaşma/Sözleşme formunda tasarlanmadığı için bağlayıcı niteliği olmamakla birlikte hapsedilen kimselere yönelik muamelenin asgari standardını belirleyen bu kuralların evrensel kabul gördüğü rahatlıkla söylenebilir. Birleşmiş Milletlerce 1955’deki kabulünden beri, Asgari Standart Kurallar, Devletler tarafından olduğu kadar, mahpuslara yönelik muameleleri değerlendiren izleme ve denetleme mekanizmaları tarafından da birincil standart ve ana çerçeve olarak görülmektedir. Nitekim, son gözden geçirilmiş hali olmasa bile eski metinde belirtilen standartların neredeyse tamamının 2004 tarihli 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da yansımalarının izini sürmek mümkündür.

Her ne kadar hükümetler için bağlayıcı değilmiş gibi görünse de ülkemiz hukukunda önemli bir yere sahip İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi de içtihatlarında sıklıkla bu belgeyi referans metin olarak kullanmaktadır.

Strazburg organları, *Asgari Standart Kuralları* ilk olarak mahpusların Alman hapishanelerinde ücret ödenmeksizin zorla çalıştırılması bağlamında 6 Nisan 1968 tarihli *Tutulu 21 Kişi (Twenty-one Detained Persons) v. Almanya* (Başvuru No. 3134/67, 3172/67, 3188/67...) kabuledilemezlik kararında referans metin olarak kullanmıştır. O tarihten beri hapishane koşullarının İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'ne uygunluğunun tartışıldığı sayısız davada referans metin olarak başvuruçular tarafından Asgari Standart Kurallara dayanılmıştır. Aynı şekilde İşkencenin Önlenmesi Avrupa Komitesi (CPT) tarafından oluşturulan Avrupa çapındaki tutma yerlerine ilişkin koşulları belirleyen standartların da ana esin kaynağı Asgari Standart Kurallar ve bu kurallardan türetilen Avrupa Hapishane Kurallarıdır.

Bununla birlikte dünya çapında 60 yıla yakın bir süre kullanılan bu belgenin güncellenmesi ihtiyacının ertelenemez bir hal alması nedeniyle, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 2010 yılında Hükümetlerarası Uzman Grubu'nu *Asgari Standart Kuralların* gözden geçirilmesi için görevlendirmiştir.

Gözden geçirme sürecine Birleşmiş Milletler organları, hükümetlerarası kuruluşlar, sivil toplum ve akademisyenler katkıda bulunmuşlardır. Gözden geçirme sürecinde, pek çok kuralın güncellenmesine ihtiyaç duyulmazken, hapishane yönetimi üzerine beş tematik alanda önemli ve esaslı değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Bunlar: *hapishanelerde sağlık bakımı, tutma yerlerinde ölümlerin soruşturulması, disiplin yaptırımları, hapishane personelinin profesyonelleşmesi ve bağımsız denetimdir*. Yine tecrit uygulamasının sınırlandırılması, özellikle mahpuslara yönelik rahatsız edici aramalara ilişkin katı düzenlemeler, kılavuzlar geliştirilmiştir.

Uygulamacılar, insan hakları savunucuları, mahpuslar, avukatlar, cezaevi idareci ve personeli için gündelik yaşamlarında önemli bir yol gösterici olan Mandela Kuralları'nı yayınlamakla Türkiye İnsan Hakları Vakfı önemli hukuki bir boşluğu dolduruyor.

**Av. Hasan Kemal Elban**

Antalya Barosu İnsan Hakları Merkezi Başkanı  
Antalya, Mart 2019



## ÖNSÖZ

Uzun yıllardır yapılan araştırmalar insanları özgürlüğünden alıkoymanın suç oranlarında beklenen azalmayı sağlayamadığını göstermektedir. Örneğın ABD’de 1970’den beri hapisane nüfusunun 5 kat artmasına karşılık, bu yüzyıl içerisinde mal ve mülkle ilgili suçlarda ancak yüzde 1’den az bir azalışa denk geldiği; Kaliforniya, Michigan, New Jersey, New York ve Teksas gibi büyük eyaletlerde azalan mahpus nüfusuyla paralel olarak suçlarda da azalma olduğu görülmektedir. Bugün tüm dünyada kapatma dışı ceza yöntemleri üzerine tartışmalar sürmekte, cezaevlerinin toplum sağlığı üzerine etkileri de bu tartışmaların bir parçası olarak yerini korumaktadır.

Cezaevlerinin toplumlara verdiği zararın, yalnız mahpuslara yönelik olmadığı, cezaevi çalışanlarının da bu zarardan payına düşeni aldığı unutulmamalıdır. Araştırmalar, verem ve hepatit gibi hastalıkların cezaevi çalışanlarında genel nüfusa göre anlamlı oranda daha fazla görüldüğünü, Kanada’da her dört infaz koruma memurundan birinin travma sonrası stres bozukluğu yaşadığını, İskoçya’da ise 2013-2015 yılları arasında hapisane çalışanlarının kaygı bozukluğu ve depresyon nedeniyle işe gelmediği gün sayısının toplamda 6 çalışma yılını bulduğunu bildirmektedir.

Oysa bu araştırma verilerinin aksine cezaevlerindeki insanların sayısı hem Türkiye’de hem de dünyada her geçen yıl artmaktadır. Dünyanın 116 ülkesinde mahpus sayısı resmi cezaevi kapasitesinin üzerinde iken, örneğın Bangladeş’te bu oranın yüzde 228’e, Kenya’da ise yüzde 337’ye ulaştığı bilinmektedir. Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi’ne göre cezaevinde yaşayan her bir insan asgari yedi metrekareye ihtiyaç duyarken, Gürcistan cezaevlerinde kişi başına ayrılan alan bir metrekarenin altındadır.

Cezaevleri her zaman bizim topraklarımızın kanayan yarası olmuştur. Tabutluklardan F tiplerine tecridin, tek tip de dâhil hak arama çabalarına yönelen işkence ve kötü muamelenin, yaşam hakkı ihlallerinin ve sayısız açlık grevinin yaşandığı koşullarda insan hakları örgütlerinin bağımsız de-

netimine olanak tanımayan siyasi ve idari mekanizmalar hak ihlallerinin sürmesinin temel aktörleri olarak önlenmesini de olanaksız kılmaktadır.

Türkiye’de de ne yazık ki, ceza infazına dair yasal güncellemelerin yapıldığı 2004 yılında 1955 tarihli ilk belgeden yararlanılmış olmasına, kurallar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında yapılan atıflarla iç hukukumuz için belirleyici olmasına rağmen, cezaevleri insan hakları ihlallerinin yoğun biçimde yaşandığı ortamlar olmayı sürdürmektedir. Hukukun üstünlüğü ilkesinden neredeyse tümünden vazgeçildiği, eleştirel söylemin terörizmle eşdeğer görüldüğü bu dönemde, cezaevlerinin kapasitesinin yaklaşık 1/3 üzerinde doluluk oranları ve yeni cezaevleri planları yapılırken insan hakları mücadelesinin etkili biçimde sürdürülmesinin dayanak ve araçları olan uluslar arası belgelere daha kuvvetle ihtiyaç olmaktadır.

Cezaevlerinde koşulların gittikçe ağırlaştığı bu günlerde, ilk yayınlanışının üzerinden 60 yıl geçtikten sonra 2015 yılında güncellenmesi tamamlanan “Mahpuslara Yönelik Muameleye İlişkin Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları”; yaşamının önemli bir kısmını Apartheid rejimi cezaevlerinde geçirmiş, hak mücadelesini cezaevi koşulları da dâhil sürdürmüş, ABD terörist listelerinden ancak 2008 yılında çıkartılabilmemiş Nelson Mandela’nın adıyla onurlandırılmış bu önemli çalışma, cezaevlerinin tartışılması için de değerli bir kaynaktır.

“Judith Butler “yaşamak istemek” ile “başkalarıyla birlikte belirli bir biçimde yaşamak istemek” arasında çok önemli bir fark olduğunu söyler. Bizler de kendimize başkalarıyla birlikte nasıl yaşamak istediğimizi sormalı, bizi dünyayı sevmeye çağıran Hannah Arendt’in öğrettiği düşünceli ve sorumlu yurttaşlar olarak cezaevleri olgusunu yapılan tüm araştırmaları da gözeterek ele almalıyız. Unutmayalım ki Bernard Shaw’un da belirttiği gibi “cezaevleri var oldukça hangimizin içerde, hangimizin dışarıda olduğu hiç önemli değil” dir.

Bu önemli kaynağın çevirisinin yapılarak önemli bir sorun alanında temel ilkelerin dilimize kazandırılmasına öncülük eden, emek veren tüm dostlarımıza sonsuz teşekkürlerimizle.

**Şebnem Korur Fincancı**  
Türkiye İnsan Hakları Vakfı

## 17 Aralık 2015'te Genel Kurul'da kabul edilen Karar

[Üçüncü Komitenin raporu üzerine (A/70/490)]

### **Mahpuslara Yönelik Muameleye İlişkin Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları (Nelson Mandela Kuralları)**

*Genel Kurul,*

Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın Başlangıç Kısmında ve Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi'nde<sup>1</sup> düzenlenen Birleşmiş Milletler'in asıl amaçları rehberliğinde, temel insan haklarına, herhangi bir ayırım gözetmeden insanın onur ve değerine, erkek ve kadınların, büyük ve küçük ulusların eşit haklarına duyulan inancı yeniden teyit etme kararlılığının verdiği ilhamla, adalete, antlaşmalar ve uluslararası hukukun diğer kaynaklarından doğan yükümlülöklere saygının korunabileceği koşulları sağlamak, toplumsal ilerleme ve daha geniş bir özgürlük içerisinde daha iyi yaşam standartlarını teşvik etmek amacıyla,

Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti Komisyonu'nun talebiyle geliştirilen ve Genel Kurul tarafından benimsenen veya önerilen veya suçun önlenmesi ve suçlara yönelik muamele konulu bir Birleşmiş Milletler Kongresi'nde benimsenen tüm suçun önlenmesi ve ceza adaleti standart ve normlarını anımsatarak ve Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi'nin Birleşmiş Milletler'in suçun önlenmesi ve ceza adaleti standart ve normlarına esin kaynağı olduğunu kabul ederek,

Birleşmiş Milletlerin ceza adaletinin insalcılaşması ve insan haklarının korunması için uzun süredir taşıdığı kaygıları akıldta tutarak ve ceza adaleti ve suçun önlenmesi konularının günlük yönetiminde insan haklarının temel önemini vurgulayarak,

---

1 Karar 217 A (III).

## Resolution adopted by the General Assembly on 17 December 2015

[on the report of the Third Committee (A/70/490)]

### **70/175. United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (the Nelson Mandela Rules)**

*The General Assembly,*

Guided by the principal purposes of the United Nations, as set out in the Preamble to the Charter of the United Nations and the Universal Declaration of Human Rights,<sup>1</sup> and inspired by the determination to reaffirm faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person, without distinction of any kind, and in the equal rights of men and women and of nations large and small, to establish conditions under which justice and respect for the obligations arising from treaties and other sources of international law can be maintained and to promote social progress and better standards of life in larger freedom,

Recalling all standards and norms in crime prevention and criminal justice developed at the request of the Commission on Crime Prevention and Criminal Justice and adopted or recommended by the General Assembly, or adopted by a United Nations congress on the prevention of crime and the treatment of offenders, and recognizing that the Universal Declaration of Human Rights is a source of inspiration for the United Nations standards and norms in crime prevention and criminal justice,

Bearing in mind the long-standing concern of the United Nations for the humanization of criminal justice and the protection of human rights, and emphasizing the fundamental importance of human rights in the daily administration of criminal justice and crime prevention,

---

<sup>1</sup> Resolution 217 A (III).

Mahpuslara Yönelik Muameleyle İlgili Asgari Standart Kuralların<sup>2</sup> mahpusların alıkonulması konusunda ilgili evrensel ölçekte kabul edilen asgari standartları oluşturduğuna, ve 1955'te düzenlenen Birleşmiş Milletler Suçun Engellenmesi ve Suçlulara Yönelik Muamele Birinci Kongresi'nde benimsenmelerinden bu yana ceza infaz hukukunun, politikalarının ve uygulamalarının gelişiminde bir rehber olarak önemli değer ve etkiye sahip olduklarının farkında olarak,

Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti Sistemleri ve Değişen Bir Dünyada Bu Sistemlerin Gelişimi: Küresel Sorunlara Yönelik Kapsamlı Stratejiler Hakkında Salvador Bildirisi'nde<sup>3</sup> Üye Devletlerin adaletin yönetimi ile suçun önlenmesi ve denetiminde etkili, adil, hesap verebilen ve insani bir ceza adaleti sisteminin insan haklarının korunmasını sürdürme taahhütünde dayandığının farkında olduklarının ve ulusal suç önleme ve ceza adaleti politikaları, usulleri ve programlarının tasarlanması ve uygulanmasında Birleşmiş Milletler suçun önlenmesi ve ceza adaleti standart ve normlarının değerini ve etkisini kabul ettiklerinin farkında olarak,

Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi<sup>4</sup>, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi<sup>4</sup> ve İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme<sup>5</sup> ve ayrıca sözleşmenin Seçmeli Protokolü<sup>6</sup> gibi uluslararası araçlar dahil olmak üzere, 1955'ten bu yana uluslararası hukukun mahpuslara yönelik muamele ile ilgili geçirdiği ilerici gelişimi de dikkate alarak,

Birleşmiş Milletler'in 1955'ten bu yana benimsediği mahpuslara yönelik muamele ve hapsedmeye alternatifler ile ilgili getirdiği suçun engellenmesi ve ceza adaleti standartlarını ve normlarını, özellikle de Mahpuslara Yönelik Muamele ile İlgili Asgari Standart Kurallar'ın<sup>7</sup> etkili uygulaması ile ilgili usulleri, Her Tür Alıkonma veya Hapislik Altındaki Bütün Kişilerin

---

2 Human Rights: A Compilation of International Instruments, Volume I (First Part), Universal Instruments (United Nations publication, Sales No. E.02.XIV.4 (Vol. I, Part 1)), sect. J, No. 34.

3 Karar 65/230, ek.

4 Bkz. karar 2200 A (XXI), ek.

5 Birleşmiş Milletler, Treaty Series, vol. 1465, No. 24841.

6 agy., vol. 2375, No. 24841.

7 Ekonomik ve Toplumsal Konsey kararı 1984/47, ek.

Aware that the Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners<sup>2</sup> have been the universally acknowledged minimum standards for the detention of prisoners and that they have been of significant value and influence, as a guide, in the development of correctional laws, policies and practices since their adoption by the First United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, in 1955,

Mindful that, in the Salvador Declaration on Comprehensive Strategies for Global Challenges: Crime Prevention and Criminal Justice Systems and Their Development in a Changing World,<sup>3</sup> Member States recognized that an effective, fair, accountable and humane criminal justice system was based on the commitment to uphold the protection of human rights in the administration of justice and the prevention and control of crime, and acknowledged the value and impact of the United Nations standards and norms in crime prevention and criminal justice in designing and implementing national crime prevention and criminal justice policies, procedures and programmes,

Taking into account the progressive development of international law pertaining to the treatment of prisoners since 1955, including in international instruments such as the International Covenant on Civil and Political Rights,<sup>4</sup> the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights<sup>4</sup> and the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment<sup>5</sup> and the Optional Protocol thereto,<sup>6</sup>

Recalling the United Nations standards and norms in crime prevention and criminal justice related to the treatment of prisoners and to alternatives to imprisonment adopted since 1955, in particular the procedures for the effective implementation of the Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners,<sup>7</sup> the Body of Principles for the Protection of All Persons under

---

2 Human Rights: A Compilation of International Instruments, Volume I (First Part), Universal Instruments (United Nations publication, Sales No. E.02.XIV.4 (Vol. I, Part 1)), sect. J, No. 34.

3 Resolution 65/230, annex.

4 See resolution 2200 A (XXI), annex.

5 United Nations, Treaty Series, vol. 1465, No. 24841.

6 *Ibid.*, vol. 2375, No. 24841.

7 Economic and Social Council resolution 1984/47, annex.

Korunması için İlkeler Bütünü'nü<sup>8</sup>, Mahpuslara Yönelik Muamele ile İlgili Temel İlkeler'i<sup>9</sup>, Birleşmiş Milletler Hapis Dışı Tedbirlere İlişkin Asgari Kurallar'ı (Tokyo Kuralları)<sup>10</sup> ve cezai konularda onarıcı adalet programlarının kullanımına dair temel ilkeleri<sup>11</sup> hatırlatarak,

Birleşmiş Milletler Çocuk Ceza Adaleti Sisteminin Uygulanması Konusunda Asgari Standart Kurallar (Beijing/Pekin Kuralları)<sup>12</sup>, Birleşmiş Milletler Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine İlişkin Kurallar (Riyad İlkeleri)<sup>13</sup>, Birleşmiş Milletler Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına Dair Kurallar ve Birleşmiş Milletler Kadın Mahpuslara Yönelik Muameleye Dair Kurallar<sup>14</sup> ve Kadın Suçlulara Yönelik Hapis Dışı Tedbirler (Bangkok Kuralları)<sup>15</sup> gibi belgelerin gerektirdiği üzere, özellikle de özgürlüklerinden yoksunken, ceza adaletinin uygulanmasının çocuklar, gençler ve kadınlara özel durumların farkında olma ihtiyacını akılda tutarak,

Birleşmiş Milletler'in 1955'ten bu yana suçun önlenmesi ve ceza adaleti alanında benimsediği, aralarında Kolluk Güçleri için Davranış Kuralları<sup>16</sup>, sağlık personelinin, özellikle de hekimlerin, mahpusların ve özgürlüğünden alıkonulanların işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muameleden veya cezalandırmadan korunmasındaki rolüyle ilgili Tıbbi Etik İlkeleri<sup>17</sup>, Kolluğun Zor ve Ateşli Silah Kullanımına İlişkin Temel İlkeler<sup>18</sup>, İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı Veya Onur Kırıcı Muamele Veya Cezalandırmanın Etkili Soruşturulması ve Belgelenmesine Dair İlkeleri<sup>19</sup> ve Birleşmiş Milletler Ceza Adaleti Sistemlerinde Hukuki Yardıma Erişim İlke ve Yölgöstericileri<sup>20</sup> gibi belgelerin de bulunduğu standart ve normları hatırlatarak,

8 Karar 43/173, ek.

9 Karar 45/111, ek.

10 Karar 45/110, ek.

11 Ekonomik ve Toplumsal KONSEY kararı 2002/12, ek.

12 Karar 40/33, ek.

13 Karar 45/112, ek.

14 Karar 45/113, ek.

15 Karar 65/229, ek.

16 Karar 34/169, ek.

17 Karar 37/194, ek.

18 Eighth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders [Birleşmiş Milletler Suçun Önlenmesi ve Suçlulara Yönelik Muamele Sekizinci Kongresi], Havana, 27 Ağustos-7 Eylül 1990: Sekreterlik tarafından hazırlanan rapor (United Nations publication/Birleşmiş Milletler yayını, Sales No. E.91.IV.2), chap. I, sect. B.2, annex.

19 Karar 55/89, ek.

20 Karar 67/187, ek.

Any Form of Detention or Imprisonment,<sup>8</sup> the Basic Principles for the Treatment of Prisoners,<sup>9</sup> the United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (the Tokyo Rules)<sup>10</sup> and the basic principles on the use of restorative justice programmes in criminal matters,<sup>11</sup>

Bearing in mind the need for vigilance with regard to the specific situation of children, juveniles and women in the administration of justice, in particular while they are deprived of their liberty, as called for in the United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (the Beijing Rules),<sup>12</sup> the United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency (the Riyadh Guidelines),<sup>13</sup> the United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty<sup>14</sup> and the United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders (the Bangkok Rules),<sup>15</sup>

Recalling the United Nations standards and norms in crime prevention and criminal justice adopted since 1955 that provide additional guidance on the treatment of prisoners, including the Code of Conduct for Law Enforcement Officials,<sup>16</sup> the Principles of Medical Ethics relevant to the role of health personnel, particularly physicians, in the protection of prisoners and detainees against torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment,<sup>17</sup> the Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials,<sup>18</sup> the Principles on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment<sup>19</sup> and the United Nations Principles and Guidelines on Access to Legal Aid in Criminal Justice Systems,<sup>20</sup>

---

8 Resolution 43/173, annex.

9 Resolution 45/111, annex.

10 Resolution 45/110, annex.

11 Economic and Social Council resolution 2002/12, annex.

12 Resolution 40/33, annex.

13 Resolution 45/112, annex.

14 Resolution 45/113, annex.

15 Resolution 65/229, annex.

16 Resolution 34/169, annex.

17 Resolution 37/194, annex.

18 Eighth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, Havana, 27 August-7 September 1990: report prepared by the Secretariat (United Nations publication, Sales No. E.91.IV.2), chap. I, sect. B.2, annex.

19 Resolution 55/89, annex.

20 Resolution 67/187, annex.



Aralarında Kuzey Ve Güney Amerika’da Özgürlüklerinden Yoksun Bırakılmış Kişilerin Korunmasında İlkeler ve İyi Uygulamalar, gözden geçirilmiş Avrupa Hapishane Kuralları, Afrika’da Hapishane Koşulları Hakkında Kampala Bildirgesi<sup>21</sup>, İyi Hapishane Uygulamaları Hakkında Arusha Bildirgesi<sup>22</sup> ve Afrika’da Adil yargılanma ve Hukuki Yardım Hakkı Üzerine İlke ve Yolgöstericileri gibi belgelerin de bulunduğu, mahpuslara yönelik muamele ile ilgili bölgesel ilke ve standartların farkında olarak,

Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti Komisyonu’ndan ulusal mevzuat ve mevcut uluslararası hukukun yanında iyi uygulamalar konusunda bilgi alış verişinde bulunmak ve mevcut Mahpuslara Yönelik Muameleye İlişkin Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kurallar’ın ceza infazı bilimindeki yeni gelişme ve iyi uygulamaları yansıtacak şekilde revize edilmesi için açık-uçlu bir hükümetlerarası uzman grubu kurmak talebinde bulunulan “Birleşmiş Milletler Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti On İkinci Kongresi” başlıklı 21 Aralık 2010 ve 65/230 sayılı kararını hatırlatarak,

20 Aralık 2012 tarihli 67/188 sayılı, 18 Aralık 2013 tarihli 68/190 sayılı ve 18 Aralık 2014 tarihli 69/192 sayılı “Mahpuslara Yönelik Muameleye İlişkin Asgari Standart Kurallar” başlıklı kararları ve özellikle Mahpuslara Yönelik Muameleye İlişkin Asgari Standart Kurallar hakkında Uzman Grubu tarafından gerçekleştirilen çalışmanın takdirle kaydedildiği 68/190 sayılı ve Uzman Grubun üç toplantısında yapılan önerilere ve Üye Devletlerin sunumlarına dayanarak gözden geçirme sürecini sonlandırmak için çaba gösterilmesi gerektiğini vurgulayan 69/192 sayılı kararları da hatırlatarak,

68/190 sayılı kararında Asgari Standart Kurallar’ın konu ve kuralları ile ilgili, Uzman Grubu’nun revizyon için belirlediği aşağıdaki alanlarla ilgili önerilerini değerlendirdiğini dikkate alarak:

- (a) Mahpusların insan olmalarından kaynaklanan onur ve değerine saygı (kurallar 6, para. 1; 57-59; ve 60, para. 1)
- (b) Tıp ve sağlık hizmetleri (kurallar 22-26; 52; 62; ve 71, para. 2),
- (c) Sağlık çalışanlarının rolü, hücre hapsi, ve gıda sınırlandırması dahil disiplin tedbiri ve cezası (27, 29, 31 ve 32 sayılı kurallar),

21 Ekonomik ve Sosyal Konsey kararı 1997/36, ek.

22 Ekonomik ve Sosyal Konsey kararı 1999/27, ek.

Aware of regional principles and standards related to the treatment of prisoners, including the Principles and Best Practices on the Protection of Persons Deprived of Liberty in the Americas, the revised European Prison Rules, the Kampala Declaration on Prison Conditions in Africa,<sup>21</sup> the Arusha Declaration on Good Prison Practice<sup>22</sup> and the Principles and Guidelines on the Right to a Fair Trial and Legal Assistance in Africa,

Recalling its resolution 65/230 of 21 December 2010, entitled “Twelfth United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice”, in which it requested the Commission on Crime Prevention and Criminal Justice to establish an open-ended intergovernmental expert group to exchange information on best practices, as well as national legislation and existing international law, and on the revision of existing United Nations standard minimum rules for the treatment of prisoners so that they reflect recent advances in correctional science and best practices,

Recalling also its resolutions 67/188 of 20 December 2012, 68/190 of 18 December 2013 and 69/192 of 18 December 2014, entitled “Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners”, in particular resolution 68/190, in which it took note with appreciation of the work done by the Expert Group on the Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, and resolution 69/192, in which it emphasized that efforts should be made to finalize the revision process, building on the recommendations made at the three meetings of the Expert Group and the submissions of Member States,

Mindful that, in its resolution 68/190, it took into consideration the recommendations of the Expert Group with regard to the issues and the rules of the Standard Minimum Rules that had been identified for revision in the following areas:

- (a) Respect for prisoners’ inherent dignity and value as human beings (rules 6, para. 1; 57-59; and 60, para. 1),
- (b) Medical and health services (rules 22-26; 52; 62; and 71, para. 2),
- (c) Disciplinary action and punishment, including the role of medical staff, solitary confinement and reduction of diet (rules 27, 29, 31 and 32),

---

21 Economic and Social Council resolution 1997/36, annex.

22 Economic and Social Council resolution 1999/27, annex.

- (d) Mahpuslarla ilgili tüm işkence veya insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezalandırma belirtilerinin veya iddialarının yanısıra tüm gözaltı ölümlerinin soruşturulması (7 sayılı kural ve önerilen 44 bis ve 54 bis sayılı kurallar),
- (e) Zor koşullar altındaki ülkeler göz önüne alınarak, özgürlüğünden yoksun bırakılmış hassas grupların korunması ve özel ihtiyaçlarının karşılanması (6 ve 7 sayılı kurallar),
- f) Kanuni temsile erişim hakkı (kurallar 30; 35, para. 1; 37; and 93),
- (g) Şikayetler ve bağımsız denetim (36 ve 55 sayılı kurallar)
- (h) Güncel olmayan terimlerin değiştirilmesi (22-26, 62, 82 ve 83 sayılı kurallar ve çeşitli diğer kurallar),
- (i) Asgari Standart Kuralları uygulayacak ilgili personelin eğitimi (47 sayılı kural),

69/192 sayılı kararında, Asgari Standart Kurallarda yapılacak herhangi değişikliğin mevcut standartların düşürülmesi anlamına gelmemesi, ama ceza infazı alanındaki son bilimsel gelişmeleri ve mahpusların güvenlik, korunma ve insani koşullarının pekiştirilmesini sağlayacak iyi uygulamaları yansıtması gerektiğini vurguladığının da farkında olarak,

Teknik ve uzman ön danışma görüşmelerinden, Viyana, Buenos Aires ve Cape Town'da düzenlenen toplantılardan, Birleşmiş Milletler suçun engellenmesi ve ceza adaleti program açığı ve aralarında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiseri Ofisi, İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ve Onur Kırıcı Muamele ve Cezalandırmanın Engellenmesi Alt Komitesi, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi, ayrıca Kızıl Haç Uluslararası Komitesi gibi hükümetlerarası örgütler, ayrıca Dünya Sağlık Örgütü gibi uzmanlaşmış kurumlar ile ceza infaz bilimi ve insan hakları alanında uzman sivil toplum kuruluşları ve bireysel uzmanların da olduğu diğer Birleşmiş Milletler kuruluşlarının temsilcilerinin desteğiyle tüm bölgelerden Üye Devletlerin etkin katılım ve katkılarından oluşan, beş yıla yayılan ve Uzman Grubu'nun önerileri ile tamamlanan kapsamlı danışma sürecini de ayrıca dikkate alarak,

- 
- (d) Investigation of all deaths in custody, as well as of any signs or allegations of torture or inhuman or degrading treatment or punishment of prisoners (rule 7 and proposed rules 44 bis and 54 bis),
  - (e) Protection and special needs of vulnerable groups deprived of their liberty, taking into consideration countries in difficult circumstances (rules 6 and 7),
  - f) The right of access to legal representation (rules 30; 35, para. 1; 37; and 93),
  - (g) Complaints and independent inspection (rules 36 and 55),
  - (h) The replacement of outdated terminology (rules 22-26, 62, 82 and 83 and various others),
  - (i) Training of relevant staff to implement the Standard Minimum Rules (rule 47),

Mindful also that, in its resolution 69/192, it reiterated that any changes to the Standard Minimum Rules should not lower any of the existing standards, but should reflect recent advances in correctional science and good practices so as to promote safety, security and humane conditions for prisoners,

Mindful further of the extensive consultative process culminating in the recommendations of the Expert Group, a process spanning a period of five years, consisting of technical and expert pre-consultations, meetings in Vienna, Buenos Aires and Cape Town, South Africa, and the active participation and input of Member States from all regions, assisted by representatives of the United Nations crime prevention and criminal justice programme network and other United Nations entities, including the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, the Subcommittee on Prevention of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, the United Nations Office on Drugs and Crime, intergovernmental organizations, including the International Committee of the Red Cross, specialized agencies in the United Nations system, including the World Health Organization, and non-governmental organizations and individual experts in the field of correctional science and human rights,

18 Aralık 2014 tarih, 69/172 sayılı, "Adaletin yönetiminde insan hakları" başlıklı, kapatılma olgusunun açıkça gerektirdiği hukuki sınırlamalar dışında, özgürlüklerinden alıkonulmuş kişilerin sınırlanamaz ve yok sayılamaz insan haklarını ve diğer tüm insan haklarını ve temel özgürlüklerini ellerinde bulundurmaya devam edecekleri yönündeki ilkenin önemini tanıdığı kararını da hatırlatarak, özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilerin toplumsal rehabilitasyon ve reentegrasyonunun mümkün olduğu ölçüde suçluların topluma döndüklerinde yasalara bağlı ve kendi kendine yeten bir hayat sürebilmelerini sağlayacak şekilde ceza adaleti sisteminin temel hedefleri arasında yer alacağını dikkate alarak ve diğer konulara ek olarak, İnsan Hakları Komitesi<sup>23</sup> tarafından benimsenen özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere insani muamele edilmesi ile ilgili 21 numaralı genel yorumunu göz önünde bulundurarak,

1. Güney Afrika Hükümeti'ne Uzman Grubu'nun 2-5 Mart 2015 tarihleri arasında Güney Afrika'nın Cape Town şehrinde düzenlenen Mahpuslara Yönelik Muamelede Asgari Standart Kurallar konulu toplantısına ev sahipliği yaptığı, gözden geçirme süreci boyunca maddi destek sağladığı ve liderlik sergilediği için minnettarlık ve memnuniyetini ifade ederek, dokuz tematik alanda ve önceki toplantılarda Uzman Grubu'nun gözden geçirme için belirlediği kurallarda sağlanan fikir birliğini memnuniyetle kayda geçirir;<sup>24</sup>
2. Arjantin Hükümeti'ne Uzman Grubu'nun 11-13 Aralık 2012 tarihleri arasında Buenos Aires'te düzenlenen toplantısına ev sahipliği yaptığı ve giderlerini karşıladığı için, Brezilya Hükümeti'ne Uzman Grubu'nun 25-28 Mart 2014 tarihleri arasında Viyana'da düzenlenen toplantısına yaptığı maddi katkıdan dolayı takdirlerini ifade eder;
3. Uzman Grubu'nun 2014'te Viyana'da gerçekleştirdiği toplantı bürosunun, Sekreteryanın desteğiyle, 2015'te Cape Town'da gerçekleştirilen toplantı için hazırladığı belgeleme, özellikle de gözden geçirilmiş ve birleştirilmiş çalışma belgesini oluşturmak için verdiği değerli emeğin önemini teslim eder;<sup>25</sup>
4. 12-19 Nisan 2015 tarihleri arasında Doha'da Birleşmiş Milletler Suçun Engellenmesi ve Ceza Adaleti On Üçüncü Kongresi'nde

23 Official Records of the General Assembly [Genel Kurul Resmi Kayıtları], Forty-seventh Session [Kırk yedinci oturum], Supplement No. 40 (A/47/40), annex VI.B.

24 Bkz. E/CN.15/2015/17.

25 UNODC/CCPC/JEG.6/2015/2.

Recalling its resolution 69/172 of 18 December 2014, entitled “Human rights in the administration of justice”, in which it recognized the importance of the principle that, except for those lawful limitations that are demonstrably necessitated by the fact of incarceration, persons deprived of their liberty shall retain their non-derogable human rights and all other human rights and fundamental freedoms, recalled that the social rehabilitation and reintegration of persons deprived of their liberty shall be among the essential aims of the criminal justice system, ensuring, as far as possible, that offenders are able to lead a law-abiding and self-supporting life upon their return to society, and took note of, inter alia, general comment No. 21 on the humane treatment of persons deprived of their liberty, adopted by the Human Rights Committee,<sup>23</sup>

1. Expresses its gratitude and appreciation to the Government of South Africa for hosting the meeting of the Expert Group on the Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners held in Cape Town, South Africa, from 2 to 5 March 2015 and for providing financial support and leadership throughout the review process, and notes with appreciation the consensus achieved on the nine thematic areas and the rules identified for revision by the Expert Group at its previous meetings;<sup>24</sup>
2. Expresses its appreciation to the Government of Argentina for hosting and financing the meeting of the Expert Group held in Buenos Aires from 11 to 13 December 2012 and to the Government of Brazil for its financial contribution to the meeting of the Expert Group held in Vienna from 25 to 28 March 2014;
3. Acknowledges the valuable work accomplished by the bureau of the meeting of the Expert Group held in Vienna in 2014 in preparing, with the assistance of the Secretariat, the documentation for the meeting of the Expert Group held in Cape Town in 2015, in particular the revised consolidated working paper;<sup>25</sup>
4. Notes that in the Doha Declaration on Integrating Crime Prevention and Criminal Justice into the Wider United Nations Agenda to Address Social and Economic Challenges and to Promote the Rule of

<sup>23</sup> Official Records of the General Assembly, Forty-seventh Session, Supplement No. 40 (A/47/40), annex VI.B.

<sup>24</sup> See E/CN.15/2015/17.

<sup>25</sup> UNODC/CCPC/EG.6/2015/2.

benimsenen Suçun Engellenmesi ve Ceza Adaletinin Toplumsal ve Ekonomik Zorluklarla Baş Etmek ve Ulusal ve Uluslararası Düzeylerde Hukukun Üstünlüğünü ve Kamusal Katılımı Teşvik Etmek İçin Daha Geniş Birleşmiş Milletler Gündemine Dahil Edilmesi Hakkında Doha Bildirgesi'nde<sup>26</sup> On Üçüncü Kongre'nin Uzman Grubu'nun çalışmasını memnuniyetle karşıladığını belirtir, Uzman Grubu'nun Mart 2015'te Cape Town'da gerçekleştirdiği toplantıda sonuçlandırdığı güncellenmiş Mahpuslara Yönelik Muameleye İlişkin Asgari Standart Kurallar taslağını kayda alır;

5. Mevcut karara eklenen, Mahpuslara Yönelik Muameleyle İlgili Asgari Standart Kurallar'ın önerilen revizyonunu, Mahpuslara Yönelik Muameleyle İlgili Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları olarak benimser;
6. Uzman Grubu'nun, Kuralların, bundan böyle, küresel insan hakları, eşitlik, demokrasi ve barış kültürünün yaygınlaştırılması için verdiği mücadele sırasında ömrünün 27 yılını hapiste geçiren Güney Afrika Cumhuriyeti Devlet Başkanı merhum Nelson Rolihlahla Mandela'ya ithafen "Nelson Mandela Kuralları" olarak bilinmesi yönündeki önerisini onaylar;
7. Her sene 18 Temmuz'da kutlanan Uluslararası Nelson Mandela Gün'ünün kapsamının<sup>27</sup>, tutuklulukta insani koşulların tesviki, tutukluların toplumun sürekli bir parçası olması ile ilgili farkındalığı arttırmak ve özel bir öneme sahip bir toplumsal hizmet olarak hapisane personelinin çalışmasının kıymetinin takdir edilmesini içerecek şekilde genişletilmesine karar verir; ve bu amaçla Üye Devletleri, bölgesel örgütleri ve Birleşmiş Milletler sistemindeki örgütleri bu günü uygun şekilde kutlamaya davet eder,
8. Üstte geçen 5. paragraf bağlamında, Nelson Mandela Kuralları'nın ön gözlemlerini tekrar vurgular Kuralların bağlayıcı olmayan doğasının altını çizer, Üye Devletlerin hukuki çerçevelerinin çeşitliliğini anlar ve tanıır ve bundan hareketle, Üye Devletlerin Kuralların uygulamasını yerel kanuni çerçevelerine uygun şekilde, Kuralların ruhunu ve amaçlarını göz önünde bulundurarak uyarlayabileceklerini de anlar ve tanıır;

---

26 Karar 70/174, ek.

27 Bkz. karar 64/13.

---

Law at the National and International Levels, and Public Participation, adopted by the Thirteenth United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice, held in Doha from 12 to 19 April 2015,<sup>26</sup> the Thirteenth Congress welcomed the work of the Expert Group, and took note of the draft updated Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, as finalized by the Expert Group at its meeting held in Cape Town in March 2015;

5. Adopts the proposed revision of the Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, annexed to the present resolution, as the United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners;
6. Approves the recommendation of the Expert Group that the Rules should be known as “the Nelson Mandela Rules”, to honour the legacy of the late President of South Africa, Nelson Rolihlahla Mandela, who spent 27 years in prison in the course of his struggle for global human rights, equality, democracy and the promotion of a culture of peace;
7. Decides to extend the scope of Nelson Mandela International Day, observed each year on 18 July,<sup>27</sup> to be also utilized in order to promote humane conditions of imprisonment, to raise awareness about prisoners being a continuous part of society and to value the work of prison staff as a social service of particular importance, and to this end invites Member States, regional organizations and organizations of the United Nations system to celebrate this occasion in an appropriate manner;
8. Reaffirms, in the context of paragraph 5 above, the preliminary observations to the Nelson Mandela Rules, underscores the non-binding nature of the Rules, acknowledges the variety of Member States’ legal frameworks, and in that regard recognizes that Member States may adapt the application of the Rules in accordance with their domestic legal frameworks, as appropriate, bearing in mind the spirit and purposes of the Rules;

---

<sup>26</sup> Resolution 70/174, annex.

<sup>27</sup> See resolution 64/13.



9. Üye Devletleri, Nelson Mandela Kuralları ve tüm diğer ilgili ve geçerli Birleşmiş Milletler suçun engellenmesi ve ceza adaleti standart ve normlarına uygun şekilde tutukluluk hali koşullarını iyileştirme yönünde çaba göstermeye, Kuralların uygulanmasında karşılaşılan zorlukları belirlemek üzere iyi uygulamaları birbirlerine iletmeye devam etmeye ve bu zorluklara başa çıkma deneyimlerini paylaşmaya teşvik eder;
10. Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti Komisyonu'nu gelecekteki oturumlarında alınan dersleri ve iyi uygulamaları Nelson Mandela Kurallarının uygulanmasında karşılaşılan zorlukları iletmeye devam etme yöntemlerini belirleme amacıyla açık-uçlu hükümetler arası Mahpuslara Yönelik Muameleyle İlgili Asgari Standart Kurallar Uzman Grubu'nu tekrar bir araya getirmeyi değerlendirmeye davet eder;
11. Üye Devletleri Birleşmiş Milletler Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına Dair Kurallar<sup>14</sup> ve Birleşmiş Milletler Kadın Mahpuslara Yönelik Muameleyle Dair Kurallar ve Kadın Suçlulara Yönelik Hapis Dışı Tedbirler'in (Bangkok Kuralları)<sup>15</sup> uygulanmasına ön ayak olmaya teşvik eder;
12. Üye Devletlerin hapishanelerde aşırı kalabalıklaşmayı azaltmak için çaba göstermeye devam etmelerini, ve uygun olduğu hallerde, duruşma öncesi tutukluluğa alternatif olarak hapis dışı tedbirlere başvurmalarını, adalet ve hukuki savunma mekanizmalarına daha fazla erişimi desteklemelerini, hapis cezasının alternatiflerini pekiştirmelerini, rehabilitasyon ve toplumsal yeniden uyum programlarını desteklemelerini, Birleşmiş Milletler Hapis Dışı Tedbirlere İlişkin Asgari Kurallar'ı (Tokyo Kuralları)<sup>10</sup> uyarınca tavsiye eder;
13. Üye Devletler ve ilgili uluslararası kuruluşlar arasında deneyimlerin ve iyi uygulamaların gönüllü paylaşımının ve uygun olduğu hallerde, Nelson Mandela Kurallarının daha iyi yürütülmesi için talepleri halinde Üye Devletlere teknik destek sağlanmasının önemini belirtir;
14. Üye Devletleri hapishane koşullarının iyileştirilmesi ve Nelson Mandela Kurallarının uygulanmasına destek olacak yeterli insani ve maddi kaynak ayrılmasını değerlendirmeye teşvik eder;
15. Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi'nden Nelson Mandela Kurallarının yaygınlaştırılmasını temin etmesini, Kurallara uygun olarak

- 
9. Encourages Member States to endeavour to improve conditions in detention, consistent with the Nelson Mandela Rules and all other relevant and applicable United Nations standards and norms in crime prevention and criminal justice, to continue exchanging good practices in order to identify challenges faced in implementing the Rules and to share their experiences in dealing with those challenges;
  10. Invites the Commission on Crime Prevention and Criminal Justice to consider, at its upcoming sessions, reconvening the open-ended intergovernmental Expert Group on the Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners for the purpose of identifying the lessons learned, the means to continue to exchange good practices and the challenges faced in the implementation of the Nelson Mandela Rules;
  11. Encourages Member States to promote the implementation of the United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty<sup>14</sup> and the United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders (the Bangkok Rules);<sup>15</sup>
  12. Recommends that Member States continue to endeavour to reduce prison overcrowding and, where appropriate, resort to non-custodial measures as alternatives to pretrial detention, to promote increased access to justice and legal defence mechanisms, to reinforce alternatives to imprisonment and to support rehabilitation and social reintegration programmes, in accordance with the United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (the Tokyo Rules);<sup>10</sup>
  13. Notes the importance of a voluntary exchange of experiences and good practices among Member States and with relevant international entities, where appropriate, and the provision of technical assistance to Member States, for the improved implementation of the Nelson Mandela Rules, upon their request;
  14. Encourages Member States to consider allocating adequate human and financial resources to assist in the improvement of prison conditions and the application of the Nelson Mandela Rules;
  15. Requests the United Nations Office on Drugs and Crime to ensure broad dissemination of the Nelson Mandela Rules, to design guidance

cezaevlerine dair mevzuat, usul, politika ve uygulamaları geliştirmek veya güçlendirmek amacıyla, Üye Devletlere ceza reformu alanında rehber malzeme tasarlamasını ve teknik destek ve danışmanlık hizmeti sağlamasını talep eder;

16. Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti Komisyonu'nu suçun önlenmesi ve ceza adaleti alanında uluslararası standart ve normların gelişmesi ve ayrıntılandırılması aracılığıyla ceza adaleti düzeninin yürütülmesinin iyileştirilmesine yönelik devam eden katkılarından dolayı takdir eder, Üye Devletlere bu bağlamdaki çabalarına devam etme çağrısında bulunur;
17. Birleşmiş Milletler Uyusturucu ve Suç Ofisi'nden, Birleşmiş Milletler standart ve normlarının kullanım ve uygulamasını teşvik etmeye devam etmesini ve diğer alanlara ilaveten, Üye Devletlere, talep üzerine, suçun önlenmesi, ceza adaleti ve hukuk reformu alanlarında destek ve kolluk kuvvetleri, suçu önleme ve ceza adaleti personelinin eğitiminin düzenlenmesi ve ceza adaleti ve hapisane sistemlerinin yürütme ve yönetimine destek alanlarında danışmanlık hizmeti ve teknik destek sağlamasını, böylece etkinlik ve imkanlarının geliştirilmesine katkıda bulunmasını resmen talep eder;
18. Üye Devletleri ve diğer bağışçıları yukarıda tanımlanan amaçlar için, Birleşmiş Milletler kural ve süreçlerine uygun olarak, bütçe dışı kaynaklar sağlamaya davet eder;
19. Birleşmiş Milletler suçun önlenmesi ve ceza adaleti programı ağının, hükümetler arası örgütlerin ve hükümet dışı sivil toplum örgütlerinin, Ekonomik ve Sosyal Konsey'e danışman statüsünde, revizyon sürecinde ve Nelson Mandela Kuralları'nın süreçlere uygun olarak etkili yürütülmesinde, yaygınlaştırma, tanıtma ve pratik uygulamaya katkıları açısından önemli rolünü destekler.

80. genel toplantı

17 Aralık 2015

material and to provide technical assistance and advisory services to Member States in the field of penal reform, in order to develop or strengthen penitentiary legislation, procedures, policies and practices in line with the Rules;

16. Commends the Commission on Crime Prevention and Criminal Justice for its continuing contributions to the improvement of the administration of justice through the development and refinement of international standards and norms in the field of crime prevention and criminal justice, and calls upon Member States to continue their efforts in this regard;
17. Requests the United Nations Office on Drugs and Crime to continue to promote the use and application of the United Nations standards and norms in crime prevention and criminal justice by, inter alia, providing advisory services and technical assistance to Member States, on request, including assistance in crime prevention, criminal justice and law reform, and in the organization of training for law enforcement, crime prevention and criminal justice personnel and support in the administration and management of penal and penitentiary systems, thus contributing to the upgrading of their efficiency and capabilities;
18. Invites Member States and other donors to provide extrabudgetary resources for the purposes described above, in accordance with the rules and procedures of the United Nations;
19. Affirms the important role of the United Nations crime prevention and criminal justice programme network, intergovernmental organizations and non-governmental organizations in consultative status with the Economic and Social Council in the revision process and in contributing to the dissemination, promotion and practical application of the Nelson Mandela Rules in accordance with the procedures for their effective implementation.

# Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları (Nelson Mandela Kuralları)

17 Aralık 2015 gün ve 70/175 sayılı Birleşmiş Milletler Genel Kurul kararının eki olarak kabul edilmiştir.

## Ön gözlem 1

Aşağıdaki kurallar, ceza kurumları için ayrıntılı bir sistem modeli tanımlama niyeti taşımamaktadır. Sadece, çağdaş düşüncenin genel kabullerine ve günümüze en uygun sistemlerin temel unsurlarına dayanarak, mahpuslara yönelik muamelede ve hapishanelerin yönetiminde genellikle kabul görmüş geçerli ilke ve uygulamaları göstermeyi istemektedir.

## Ön gözlem 2

1. Dünyada hukuki, sosyal, ekonomik ve coğrafi koşulların büyük farklılıklar gösterdiği dikkate alındığında, kuralların tamamının her yerde ve her zaman uygulanma olanağı olmadığı açıktır. Bununla birlikte, Birleşmiş Milletler tarafından uygunluğu kabul edilen asgari koşulları bir bütün olarak temsil eden bu kurallar, uygulamadaki pratik zorlukların üstesinden gelmek için, sürekli bir çabanın harekete geçirilmesine yardım eder.
2. Diğer yandan kurallar, düşüncelerin sürekli geliştiği bir alanı kapsamaktadır. Bu kurallar, ilkelerle uyum içinde bulunan deneyim ve uygulamaları kaldırmayı istememekte, bir bütün olarak kuralların metninden türetilen hedefleri daha da ilerletmeyi amaçlamaktadır. Ruhuna uygun olması kaydıyla, merkezi hapishane idaresi kurallarının, bu metnin sözünden ayrılması, daima mazur görülecektir.

## Annex

# United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (the Nelson Mandela Rules)

### Preliminary observation 1

The following rules are not intended to describe in detail a model system of penal institutions. They seek only, on the basis of the general consensus of contemporary thought and the essential elements of the most adequate systems of today, to set out what is generally accepted as being good principles and practice in the treatment of prisoners and prison management.

### Preliminary observation 2

1. In view of the great variety of legal, social, economic and geographical conditions in the world, it is evident that not all of the rules are capable of application in all places and at all times. They should, however, serve to stimulate a constant endeavour to overcome practical difficulties in the way of their application, in the knowledge that they represent, as a whole, the minimum conditions which are accepted as suitable by the United Nations.
2. On the other hand, the rules cover a field in which thought is constantly developing. They are not intended to preclude experiment and practices, provided these are in harmony with the principles and seek to further the purposes which derive from the text of the rules as a whole. It will always be justifiable for the central prison administration to authorize departures from the rules in this spirit.

### Ön gözlem 3

1. Kuralların I. Bölümü, hapisanelerin genel olarak yönetimini kapsamaktadır; bu bölüm, bir yargıç tarafından verilmiş “güvenlik tedbiri” ya da iyileştirici tedbir kararına tabi tutulan mahpuslar dâhil, hukuki veya cezai bir nedenle, tutuklu ya da hükümlü olan bütün mahpus kategorilerine uygulanır.
2. II. Bölüm ise, sadece her bir kısımda ele alınan özel kategorilere uygulanabilir kuralları içermektedir. Bununla birlikte, hükümlülere uygulanabilen A kısmındaki kurallar, B, C ve D kısımlarını düzenleyen kurallarla çalışmamak ve buralardaki mahpusların yararına olmak kaydıyla, bu kısımlardaki mahpuslara da eşit olarak uygulanır.

### Ön gözlem 4

1. Kurallar, çocuk tutukevi ya da islahevi gibi gençler için ayrılmış kurumların yönetimini düzenlemeyi amaçlamamakta, ancak I. Bölüm genel olarak bu tür kurumlara da eşit derecede uygulanabilir.
2. Genç mahpuslar kategorisi, en azından çocuk mahkemelerinin yargı yetkisine giren bütün gençleri kapsar. Kural olarak, bu gençler hapis cezasına mahkûm edilmezler.

## I. Genel uygulama kuralları

### Temel ilkeler

#### *Madde 1*

Bütün mahpuslara insanlık onuru ve değerine içkin saygıyla davranılır. Hiçbir mahpus, gerekçesi ne olursa olsun işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ve cezaya maruz bırakılamaz ve bütün mahpuslar böylesi muamele ve cezaya karşı korunur. Mahpusların, hapisane personelinin, hizmet sağlayıcıların ve ziyaretçilerin güvenlik ve esenlikleri, her zaman güvence altındadır.

### **Preliminary observation 3**

1. Part I of the rules covers the general management of prisons, and is applicable to all categories of prisoners, criminal or civil, untried or convicted, including prisoners subject to “security measures” or corrective measures ordered by the judge.
2. Part II contains rules applicable only to the special categories dealt with in each section. Nevertheless, the rules under section A, applicable to prisoners under sentence, shall be equally applicable to categories of prisoners dealt with in sections B, C and D, provided they do not conflict with the rules governing those categories and are for their benefit.

### **Preliminary observation 4**

1. The rules do not seek to regulate the management of institutions set aside for young persons such as juvenile detention facilities or correctional schools, but in general part I would be equally applicable in such institutions.
2. The category of young prisoners should include at least all young persons who come within the jurisdiction of juvenile courts. As a rule, such young persons should not be sentenced to imprisonment.

## **I. Rules of general application**

### **Basic principles**

#### ***Rule 1***

All prisoners shall be treated with the respect due to their inherent dignity and value as human beings. No prisoner shall be subjected to, and all prisoners shall be protected from, torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, for which no circumstances whatsoever may be invoked as a justification. The safety and security of prisoners, staff, service providers and visitors shall be ensured at all times.



## Madde 2

1. Mevcut kurallar, taraf gözetmeden uygulanır. Irk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi ya da başka bir görüş, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum ya da diğer bir statü temelinde bir ayrımcılık yapılamaz. Mahpusların dinsel inançlarına ve ahlaki değerlerine saygı gösterilir.
2. Ayrımcılık yasağı ilkesini hayata geçirebilmek için, hapisane yönetimleri, özellikle hapisane ortamındaki en kırılgan kategoriler dahil, mahpusların bireysel ihtiyaçlarını dikkate alır. Özel ihtiyaçları olan mahpusların haklarını koruyacak ve destekleyecek tedbirlerin alınması şarttır ve bu tedbirler ayrımcılık olarak değerlendirilmez.

## Madde 3

Hapislik ve kişilerin dış dünyayla ilişkilerin kesilmesiyle sonuçlanan diğer tedbirler, bu kişileri özgürlüklerinden yoksun bırakarak, kendi kaderlerini belirleme hakkını ellerinden aldığı için sıkıntı vericidir. Bu nedenle hapisane sistemi, olaya özgü olarak haklı görülebilir ayırma ya da disiplin gerekçeleri hariç, böylesi bir duruma içkin ıstırapı, daha ağır hale getiremez.

## Madde 4

1. Hapis cezasının ya da kişinin özgürlüğünü kısıtlayan benzer tedbirlerin amacı, öncelikle toplumu suça karşı korumak ve suçun tekrarını azaltmaktır. Ancak bu amaçlar, eğer hapislik dönemi, bu kişiler tahliye olduklarında mümkün olduğunca topluma yeniden uyumlarını sağlayacak biçimde kullanılırsa başarılabilir; böylece yasalara uymaları ve kendi yaşamlarını sürdürmeleri sağlanabilir.
2. Bu amaçla, hapisane idareleri ve diğer yetkili merciler, giderim sağlayıcı, ahlaki, ruhsal, sosyal, sağlık ve spor temelli olanlar dâhil, eğitim, mesleki eğitim ve çalışma olanakları sunulur. Böylesi bütün programlar, etkinlik ve hizmetler, mahpusun bireysel tretman ihtiyaçlarına uygun olarak, yerine getirilir.

## *Rule 2*

1. The present rules shall be applied impartially. There shall be no discrimination on the grounds of race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or any other status. The religious beliefs and moral precepts of prisoners shall be respected.
2. In order for the principle of non-discrimination to be put into practice, prison administrations shall take account of the individual needs of prisoners, in particular the most vulnerable categories in prison settings. Measures to protect and promote the rights of prisoners with special needs are required and shall not be regarded as discriminatory.

## *Rule 3*

Imprisonment and other measures that result in cutting off persons from the outside world are afflictive by the very fact of taking from these persons the right of self-determination by depriving them of their liberty. Therefore the prison system shall not, except as incidental to justifiable separation or the maintenance of discipline, aggravate the suffering inherent in such a situation.

## *Rule 4*

1. The purposes of a sentence of imprisonment or similar measures deprivative of a person's liberty are primarily to protect society against crime and to reduce recidivism. Those purposes can be achieved only if the period of imprisonment is used to ensure, so far as possible, the reintegration of such persons into society upon release so that they can lead a law-abiding and self-supporting life.
2. To this end, prison administrations and other competent authorities should offer education, vocational training and work, as well as other forms of assistance that are appropriate and available, including those of a remedial, moral, spiritual, social and health- and sports-based nature. All such programmes, activities and services should be delivered in line with the individual treatment needs of prisoners.

## Madde 5

1. Hapishane rejimi, hapishane yaşamı ile özgür yaşam arasında mahpusların sorumluluklarına ya da insan olarak onurlarına saygıyı azaltma eğiliminde olan herhangi bir ayrımı, asgaride tutmaya çalışır.
2. Hapishane idareleri fiziksel, zihinsel ya da diğer engellilikleri olan mahpusların hapishane yaşamına eşitlik temelinde tam ve etkili bir şekilde erişimini sağlayacak makul barınma koşullarını, tam olarak sağlar ve o koşullarda düzenlemeler yapar.

## Mahpusların dosya yönetimi

### Madde 6

Kişilerin hapsedildiği her yerde, standartlaştırılmış bir mahpus dosya yönetim sistemi oluşturulur. Böylesi bir sistem, elektronik veri tabanı kaydı ya da sayfaların numaralandırılıp imzalandığı bir kayıt defteri olabilir. Usuller, güvenli bir denetim yolunu sağlamaya ve yetkisiz girişleri ya da sistemde kayıtlı herhangi bir bilginin değiştirilmesini engellemeye uygun düzenlenir.

### Madde 7

Hiç kimse, geçerli bir tutma emri olmaksızın, bir hapishaneye kabul edilmez. Aşağıdaki bilgiler, her mahpusun kabulü üzerine, mahpuslar için, dosya yönetim sistemine girilir:

- (a) Kendi toplumsal cinsiyet algısına saygı göstererek, özgün kimliğinin tespitine olanak verecek net bilgi;
- (b) Tutma gerekçesi, sorumlu makam, ek olarak yakalama yeri, tarihi ve saati;
- (c) Kuruma kabul edildiği, salıverileceği ve yanı sıra nakledildiği gün ve saat;
- (d) Daha önce gerçekleşmiş kötü muameleye ilişkin, görünür herhangi bir iz ya da şikâyet;

## **Rule 5**

1. The prison regime should seek to minimize any differences between prison life and life at liberty that tend to lessen the responsibility of the prisoners or the respect due to their dignity as human beings.
2. Prison administrations shall make all reasonable accommodation and adjustments to ensure that prisoners with physical, mental or other disabilities have full and effective access to prison life on an equitable basis.

## **Prisoner file management**

### **Rule 6**

There shall be a standardized prisoner file management system in every place where persons are imprisoned. Such a system may be an electronic database of records or a registration book with numbered and signed pages. Procedures shall be in place to ensure a secure audit trail and to prevent unauthorized access to or modification of any information contained in the system.

### **Rule 7**

No person shall be received in a prison without a valid commitment order. The following information shall be entered in the prisoner file management system upon admission of every prisoner:

- (a) Precise information enabling determination of his or her unique identity, respecting his or her self-perceived gender;
- (b) The reasons for his or her commitment and the responsible authority, in addition to the date, time and place of arrest;
- (c) The day and hour of his or her admission and release as well as of any transfer;
- (d) Any visible injuries and complaints about prior ill-treatment;
- (e) An inventory of his or her personal property;

- (e) Kişisel eşyalarına ilişkin, sayım listesi;
- (f) Aile üyelerinin isimleri, varsa çocukları, çocuklarının yaşları, yerleri ve velayet ya da vasilik durumları;
- (g) Acil iletişim detayları ve mahpusun yakın akrabalarının bilgisi,

### **Madde 8**

Uygulanabilir olduğunda, mahpus dosya yönetim sistemine, hapsedilme süresince aşağıdaki bilgiler girilir:

- (a) Duruşma tarihleri ve hukuki temsil dahil yargısal süreçle ilgili bilgiler;
- (b) İlk değerlendirme ve sınıflandırma raporları;
- (c) Tutum ve disiplinle ilgili bilgiler;
- (d) Gizli nitelikte olmadığı sürece, işkence ya da diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya ceza iddiaları dahil talep ve şikâyetler;
- (e) Verilen disiplin yaptırımlarının uygulanmasına dair bilgi;
- (f) Herhangi bir yaralanma ya da ölümün koşul ve nedenleri ile ölüm halinde cesedin yeri hakkında bilgi.

### **Madde 9**

Bu kuralların 7 ve 8. maddelerinde belirtilen bütün kayıtlar, gizli tutulur ve sadece mesleki sorumlulukları böylesi kayıtlara erişimi gerektirenlere açılır. Her mahpusa kendisiyle ilgili kayıtlara, ulusal mevzuatın yetkilendirdiği düzeltmelere tabi olarak, erişim izni verilir ve salıverilmeleri üzerine bu kayıtların resmi bir örneği verilir.

### **Madde 10**

Mahpuslar için dosya yönetim sistemleri, kanıta dayalı bir karar vermeye temel oluşturması için, doluluk oranları dahil hapisane nüfusuna ilişkin eğilimler ve özellikler hakkında, güvenilir veri üretmek için de kullanılır.

- (f) The names of his or her family members, including, where applicable, his or her children, the children's ages, location and custody or guardianship status;
- (g) Emergency contact details and information on the prisoner's next of kin.

### *Rule 8*

The following information shall be entered in the prisoner file management system in the course of imprisonment, where applicable:

- (a) Information related to the judicial process, including dates of court hearings and legal representation;
- (b) Initial assessment and classification reports;
- (c) Information related to behaviour and discipline;
- (d) Requests and complaints, including allegations of torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, unless they are of a confidential nature;
- (e) Information on the imposition of disciplinary sanctions;
- (f) Information on the circumstances and causes of any injuries or death and, in the case of the latter, the destination of the remains.

### *Rule 9*

All records referred to in rules 7 and 8 shall be kept confidential and made available only to those whose professional responsibilities require access to such records. Every prisoner shall be granted access to the records pertaining to him or her, subject to redactions authorized under domestic legislation, and shall be entitled to receive an official copy of such records upon his or her release.

### *Rule 10*

Prisoner file management systems shall also be used to generate reliable data about trends relating to and characteristics of the prison population, including occupancy rates, in order to create a basis for evidence-based decision-making.

## Kategorilere ayırma

### Madde 11

Cinsiyet, yaş, sabıka ve tutukluluklarının hukuki gerekçesi ile tretman gereklilikleri göz önünde bulundurulan mahpuslar, farklı kategorilere ayrılarak farklı kurumlarda veya aynı kurumun farklı kısımlarında tutulur. Bu nedenle:

- (a) Erkek ve kadınlar, mümkün olduğunca ayrı kurumlarda tutulurlar. Hem kadınları hem de erkekleri kabul eden bir kurumda, kadınlara tamamıyla ayrı yerler tahsis edilir;
- (b) Tutuklular, hükümlülerden ayrı yerde tutulur;
- (c) Borç yüzünden ya da diğer medeni yükümlülükleri nedeniyle hapsedilenler ile cezai bir fiil nedeniyle hapsedilenler, ayrı yerde tutulur;
- (d) Genç mahpuslar, yetişkinlerden ayrı yerde tutulur.

## Barınma

### Madde 12

1. Mahpusların uyuma yerleri, tek kişilik hücre veya oda ise her mahpus, gece tek başına bu hücre ya da odada kalır. Geçici kalabalık gibi, özel nedenlerle merkezi hapisane idaresinin bu kurala istisna getirmesi gerektiğinde bile, iki mahpusun küçük bir yerde veya odada bir arada tutulması, uygun değildir.
2. Koşuş sisteminin kullanıldığı yerlerde, aynı koşuşa bu şartlar altında birbirleri ile uyuşabilecek kişiler dikkatle seçilerek yerleştirilir. Hapishanenin özelliği dikkate alınarak, düzenli biçimde gece denetimleri yapılır.

### Madde 13

Mahpuslara kalmaları için ayrılan bütün yerlerde ve özellikle uyudukları yerlerde, iklim şartlarına ve ayrıca metreküp başına düşen hava miktarına,

## Separation of categories

### *Rule 11*

The different categories of prisoners shall be kept in separate institutions or parts of institutions, taking account of their sex, age, criminal record, the legal reason for their detention and the necessities of their treatment; thus:

- (a) Men and women shall so far as possible be detained in separate institutions; in an institution which receives both men and women, the whole of the premises allocated to women shall be entirely separate;
- (b) Untried prisoners shall be kept separate from convicted prisoners;
- (c) Persons imprisoned for debt and other civil prisoners shall be kept separate from persons imprisoned by reason of a criminal offence;
- (d) Young prisoners shall be kept separate from adults.

## Accommodation

### *Rule 12*

1. Where sleeping accommodation is in individual cells or rooms, each prisoner shall occupy by night a cell or room by himself or herself. If for special reasons, such as temporary overcrowding, it becomes necessary for the central prison administration to make an exception to this rule, it is not desirable to have two prisoners in a cell or room.
2. Where dormitories are used, they shall be occupied by prisoners carefully selected as being suitable to associate with one another in those conditions. There shall be regular supervision by night, in keeping with the nature of the prison.

### *Rule 13*

All accommodation provided for the use of prisoners and in particular all sleeping accommodation shall meet all requirements of health, due



asgari zemin alanına, aydınlatmaya, ısıtmaya ve havalandırmaya gerekli özen gösterilerek, sağlık için gerekli bütün koşullar karşılanır.

### **Madde 14**

Mahpusların yaşamaları ve çalışmaları gereken her yerde:

- (a) Pencerele, mahpusun gün ışığında okuma veya çalışabilmesine yeterli büyüklükte ve yapay bir havalandırma sistemi olmasına bakılmaksızın, temiz havanın girebileceği şekilde inşa edilir.
- (b) Mahpusun okuma veya çalışması için, görme yeteneğine zarar vermeyecek ölçüde yeterli yapay aydınlatma sağlanır.

### **Madde 15**

Her mahpusun tuvalet ihtiyaçlarını karşılayabileceği ölçüde yeterli sıhhi tesis bulunur; bu tesisler temiz ve bakımlı tutulur.

### **Madde 16**

Her mahpusun yararlanabileceği, yeterli banyo ve duş yeri bulunur. Mahpusların iklim koşullarına uygun, mevsime ve coğrafi bölgeye göre genel sağlığa uygunluk için gerekli aralıklarda, ılık bir iklim varsa haftada en az bir kez banyo veya duş olanağı sağlanır.

### **Madde 17**

Kurumun mahpuslar tarafından düzenli kullanılan yerleri, her zaman titiz bir şekilde temiz tutulur ve temizliği korunur.

## **Kişisel bakım**

### **Madde 18**

1. Mahpusların kendilerini temiz tutmaları zorunludur ve bu amaçla kendilerine sağlıkları ve temizlikleri için gerekli su ve tuvalet malzemesi sağlanır.

regard being paid to climatic conditions and particularly to cubic content of air, minimum floor space, lighting, heating and ventilation.

### ***Rule 14***

In all places where prisoners are required to live or work:

- (a) The windows shall be large enough to enable the prisoners to read or work by natural light and shall be so constructed that they can allow the entrance of fresh air whether or not there is artificial ventilation;
- (b) Artificial light shall be provided sufficient for the prisoners to read or work without injury to eyesight.

### ***Rule 15***

The sanitary installations shall be adequate to enable every prisoner to comply with the needs of nature when necessary and in a clean and decent manner.

### ***Rule 16***

Adequate bathing and shower installations shall be provided so that every prisoner can, and may be required to, have a bath or shower, at a temperature suitable to the climate, as frequently as necessary for general hygiene according to season and geographical region, but at least once a week in a temperate climate.

### ***Rule 17***

All parts of a prison regularly used by prisoners shall be properly maintained and kept scrupulously clean at all times.

## **Personal hygiene**

### ***Rule 18***

1. Prisoners shall be required to keep their persons clean, and to this end they shall be provided with water and with such toilet articles as are necessary for health and cleanliness.

2. Mahpusların özsaygılarına uygun bir dış görünümü sürdürebilmeleri amacıyla, saç ve sakalların uygun şekilde bakımı için gerekli, araçlar sağlanır ve erkekler düzenli tıraş olabilmelidir.

## Giyisi ve yatak takımı

### Madde 19

1. Kişisel giysilerini giymesine izin verilmeyen her mahpusa, iklime uygun ve sağlıklarını koruyacak türde giysiler verilir. Mahpuslara hiçbir biçimde onur kırıcı veya aşağılayıcı giysi giydirilmez.
2. Bütün giysiler temiz ve uygun koşullarda tutulur. İç çamaşırları temizliğin korunması için, gerekli sıklıkta değiştirilir ve yıkanır.
3. İstisnai olarak, bir mahpusa kurumun dışına çıkma izni verildiğinde, kendi giysilerini veya mahpusluğunu fark ettirmeyecek giysiler giymesine izin verilir.

### Madde 20

Mahpuslara kurum içinde giysilerini giyme izni verilmesi halinde, kuruma kabul edildiklerinde temiz ve kullanıma uygun olmasını sağlamak için, gerekli düzenlemeler yapılır.

### Madde 21

Yerel ve ulusal standartlara uygun olarak, her mahpusa, verildiğinde temiz, iyi durumda ve temizliği korumaya yetecek sıklıkta değiştirilen, yeterli büyüklükte ve sayıda yatak takımı ve ayrı bir yatak sağlanır.

## Yiyecek

### Madde 22

1. Kurum idaresi tarafından, her mahpusa sağlıklı ve güçlü olmaları için besin değeri yeterli, iyi hazırlanmış ve uygun saatlerde sunulan yemekler verilir.

2. In order that prisoners may maintain a good appearance compatible with their self-respect, facilities shall be provided for the proper care of the hair and beard, and men shall be able to shave regularly.

## **Clothing and bedding**

### ***Rule 19***

1. Every prisoner who is not allowed to wear his or her own clothing shall be provided with an outfit of clothing suitable for the climate and adequate to keep him or her in good health. Such clothing shall in no manner be degrading or humiliating.
2. All clothing shall be clean and kept in proper condition. Underclothing shall be changed and washed as often as necessary for the maintenance of hygiene.
3. In exceptional circumstances, whenever a prisoner is removed outside the prison for an authorized purpose, he or she shall be allowed to wear his or her own clothing or other inconspicuous clothing.

### ***Rule 20***

If prisoners are allowed to wear their own clothing, arrangements shall be made on their admission to the prison to ensure that it shall be clean and fit for use.

### ***Rule 21***

Every prisoner shall, in accordance with local or national standards, be provided with a separate bed and with separate and sufficient bedding which shall be clean when issued, kept in good order and changed often enough to ensure its cleanliness.

## **Food**

### ***Rule 22***

1. Every prisoner shall be provided by the prison administration at the usual hours with food of nutritional value adequate for health and strength, of wholesome quality and well prepared and served.

2. Her mahpusun ihtiyaç duyduğu her an içmesi için, içme suyu bulundurulur.

## **Beden eğitimi ve spor**

### ***Madde 23***

1. Hava koşulları izin verdiği ölçüde, dışarıda çalıştırılmayan her mahpus, günde en az bir saat açık havada, uygun bir biçimde beden eğitimi yapar.
2. Genç mahpuslar ve fizik durumu itibariyle uygun olan diğer mahpuslara, beden eğitimi süreleri içinde bedenlerini çalıştırma ve boş zamanlarını değerlendirme eğitimi verilir. Bunun için kendilerine yer, tesis ve malzeme sağlanır.

## **Sağlık hizmetleri**

### ***Madde 24***

1. Mahpuslara sağlık hizmeti sağlanması, devletin sorumluluğudur. Mahpuslar, topluma sağlanan mevcut sağlık standartlarından aynı şekilde yararlanır ve hukuki statülerine dayalı ayrımcılık olmaksızın, gerekli sağlık hizmetlerine ücretsiz erişime sahip olurlar.
2. Sağlık hizmetleri, genel halk sağlığı idaresi ile yakın ilişki içinde ve HIV, tüberküloz ve diğer bulaşıcı hastalıklar ile uyuşturucu bağımlılığı da dahil olmak üzere, tedavi ve bakımın sürekliliğini sağlayacak tarzda düzenlenir.

### ***Madde 25***

1. Her hapisanedeki mahpusların beden ve zihin sağlığını değerlendirme, destekleme, koruma ve geliştirme ile görevlendirilmiş; özel sağlık bakım ihtiyacı olan mahpuslara ve rehabilitasyonunu engelleyen sağlık konularına, özel dikkat gösteren bir sağlık hizmeti bulunur.

2. Drinking water shall be available to every prisoner whenever he or she needs it.

## Exercise and sport

### *Rule 23*

1. Every prisoner who is not employed in outdoor work shall have at least one hour of suitable exercise in the open air daily if the weather permits.
2. Young prisoners, and others of suitable age and physique, shall receive physical and recreational training during the period of exercise. To this end, space, installations and equipment should be provided.

## Health-care services

### *Rule 24*

1. The provision of health care for prisoners is a State responsibility. Prisoners should enjoy the same standards of health care that are available in the community, and should have access to necessary health-care services free of charge without discrimination on the grounds of their legal status.
2. Health-care services should be organized in close relationship to the general public health administration and in a way that ensures continuity of treatment and care, including for HIV, tuberculosis and other infectious diseases, as well as for drug dependence.

### *Rule 25*

1. Every prison shall have in place a health-care service tasked with evaluating, promoting, protecting and improving the physical and mental health of prisoners, paying particular attention to prisoners with special health-care needs or with health issues that hamper their rehabilitation.

2. Sağlık hizmeti, yeterli nitelikte, tam bir klinik bağımsızlığıyla hareket eden, yeterli sayıda, nitelikli görevliden oluşan disiplinlerarası bir ekiple verilir ve bünyesinde yeterli psikoloji ve psikiyatri uzmanlığına sahip görevliler bulunur. Her mahpusa, nitelikli bir dış hekiminin hizmetinden yararlanma olanağı sağlanır.

### **Madde 26**

1. Sağlık hizmetleri, bütün mahpusların doğru, güncel ve gizli tutulan kişisel tıbbi dosyalarını hazırlar ve tüm mahpusların kişisel tıbbi dosyalarına, istemleri halinde erişimleri sağlanır. Mahpus, herhangi bir üçüncü kişiyi tıbbi dosyasının içeriğine erişmesi için yetkilendirebilir.
2. Bir mahpusun nakli halinde, nakledildiği kurumun sağlık hizmetleri servisine tıbbi dosyaları da tıbbi gizlilik kurallarına tabi olarak nakledilir.

### **Madde 27**

1. Tüm hapisaneler, acil durumlarda tıbbi yardıma, tez elden ulaşılmamasını sağlarlar. Özel bir tedaviye ya da ameliyata ihtiyacı olan mahpuslar, uzmanlaşmış kurumlara ya da sivil hastanelere nakledilir. Bir hapishanenin kendi hastane olanakları varsa, mahpuslar uygun tedavi ve bakım için sevk edildiklerinde bu birimler yeterli insan gücü ve donanımına sahip olur.
2. Klinik kararlar, yalnızca sorumlu sağlık görevlisi tarafından verilebilir ve uzman olmayan hapisane personeli tarafından, ret ya da ihmal edilemez.

### **Madde 28**

Kadın hapisanelerinde, gerekli tüm doğum öncesi ve doğum sonrası bakım ve tedavi için özel bir birim bulunur. Olanaklar elverdiğinde, çocukların hapisane dışında bir hastanede doğmaları için gerekli düzenlemeler yapılır. Eğer çocuk hapisanede doğmuşsa, doğum belgesinde bu bilgiye yer verilmez.

2. The health-care service shall consist of an interdisciplinary team with sufficient qualified personnel acting in full clinical independence and shall encompass sufficient expertise in psychology and psychiatry. The services of a qualified dentist shall be available to every prisoner.

### ***Rule 26***

1. The health-care service shall prepare and maintain accurate, up-to-date and confidential individual medical files on all prisoners, and all prisoners should be granted access to their files upon request. A prisoner may appoint a third party to access his or her medical file.
2. Medical files shall be transferred to the health-care service of the receiving institution upon transfer of a prisoner and shall be subject to medical confidentiality.

### ***Rule 27***

1. All prisons shall ensure prompt access to medical attention in urgent cases. Prisoners who require specialized treatment or surgery shall be transferred to specialized institutions or to civil hospitals. Where a prison service has its own hospital facilities, they shall be adequately staffed and equipped to provide prisoners referred to them with appropriate treatment and care.
2. Clinical decisions may only be taken by the responsible health-care professionals and may not be overruled or ignored by non-medical prison staff.

### ***Rule 28***

In women's prisons, there shall be special accommodation for all necessary prenatal and postnatal care and treatment. Arrangements shall be made wherever practicable for children to be born in a hospital outside the prison. If a child is born in prison, this fact shall not be mentioned in the birth certificate.



## Madde 29

1. Çocuğun ebeveyniyle hapisanede kalmasına izin veren karar, ilgili çocuğun yüksek yararı temelinde olur. Çocuğun hapisanede ebeveyni ile kalmasına izin verilmesi halinde, aşağıdaki olanaklar sağlanır:
  - (a) Ebeveynlerinin bakımı altında olmadıklarında, bırakılabilecekleri ve nitelikli insan gücüne sahip içeride ya da dışarıdaki bir çocuk bakım evi;
  - (b) Kabulü üzerine ve devamında, çocuğun gelişiminin bir uzman tarafından izlenmesi dahil, çocuğa özel sağlık bakım hizmetleri.
2. Hapisanede bir ebeveyni ile kalan çocuklara, asla mahpus olarak muamele edilmez.

## Madde 30

Bir hekim ya da hekime bilgi verme yükümlülüğüne bakılmaksızın, diğer nitelikli sağlık görevlileri, mahpus kabulünün ardından en kısa sürede ve bunun sonrasında gerekli olduğunda her mahpusu görür, onunla konuşur ve muayene eder. Aşağıdaki hususlara özel dikkat gösterilir:

- (a) Sağlık ihtiyaçlarının tespiti ve tedavi için bütün gerekli tedbirlerin alınması;
- (b) Gelen mahpusların kabulü öncesi maruz bırakılmış olabilecekleri kötü muamelelerin tespiti;
- (c) Herhangi bir psikolojik belirtiyi ya da hapsedilmenin getirdiği diğer stresi, intihar ya da kendine zarar verme tehlikesi ve uyuşturucu, ilaç ya da alkol kullanımına bağlı yoksunluk belirtileri dahil, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, tespit ve uygun bütün bireyselleştirilmiş tedbirlerin ya da tedavinin üstlenilmesi;
- (d) Mahpusların bulaşıcı hastalık taşıdığından şüphelenilmesi halinde, klinik tecrit ve enfeksiyon dönemi boyunca uygun tedavi sağlanması;
- (e) Mahpusların çalışmaya, egzersiz yapmaya ve diğer etkinliklere katılmaya uygun olup olmadığının belirlenmesi.

### **Rule 29**

1. A decision to allow a child to stay with his or her parent in prison shall be based on the best interests of the child concerned. Where children are allowed to remain in prison with a parent, provision shall be made for:
  - (a) Internal or external childcare facilities staffed by qualified persons, where the children shall be placed when they are not in the care of their parent;
  - (b) Child-specific health-care services, including health screenings upon admission and ongoing monitoring of their development by specialists.
2. Children in prison with a parent shall never be treated as prisoners.

### **Rule 30**

A physician or other qualified health-care professionals, whether or not they are required to report to the physician, shall see, talk with and examine every prisoner as soon as possible following his or her admission and thereafter as necessary. Particular attention shall be paid to:

- (a) Identifying health-care needs and taking all necessary measures for treatment;
- (b) Identifying any ill-treatment that arriving prisoners may have been subjected to prior to admission;
- (c) Identifying any signs of psychological or other stress brought on by the fact of imprisonment, including, but not limited to, the risk of suicide or self-harm and withdrawal symptoms resulting from the use of drugs, medication or alcohol; and undertaking all appropriate individualized measures or treatment;
- (d) In cases where prisoners are suspected of having contagious diseases, providing for the clinical isolation and adequate treatment of those prisoners during the infectious period;
- (e) Determining the fitness of prisoners to work, to exercise and to participate in other activities, as appropriate.

### **Madde 31**

Hekim ya da uygun olduğunda diğer nitelikli sağlık görevlileri, bütün hasta mahpusları, fiziksel ya da zihinsel sağlığı ile ilgili şikâyeti olan ya da yaralanmış bütün mahpusları ya da doğrudan özel olarak sağlığıyla ilgilenilen herhangi bir mahpusu, günlük olarak görür. Bütün tıbbi muayeneler, tam bir mahremiyet içinde yürütülür.

### **Madde 32**

1. Hekim ya da diğer sağlık görevlileri ile mahpuslar arasındaki ilişki, toplumdaki diğer hastalarla aynı etik ve mesleki standartlar uyarınca yürütülür ve özellikle aşağıdakilere dikkat edilir:
  - (a) Mahpusların fiziksel ve zihinsel sağlığını koruma görevi ve salt klinik gerekçeler temelinde hastalığın önlenmesi ve tedavisi;
  - (b) Doktor-hasta ilişkisinde, mahpusun sağlığı ile ilgili konularda, aydınlatılmış onamı doğrultusunda mahpusun özerkliğine sadık kalınması;
  - (c) Hasta veya başkalarına açık ve yakın bir tehlike oluşturmayacaksa, tıbbi bilginin mahremiyeti;
  - (d) Hücre, vücut dokusu ya da organlarının alınması gibi mahpusun sağlığına zararlı olabilecek tıbbi ya da bilimsel deneyler dâhil, işkence ya da diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezaya karşılık gelecek, etkin ya da edilgen edimlere katılmaya ilişkin mutlak yasağa uygunluk.
2. Bu maddenin 1. fıkrasının (d) bendini ihlal etmeksizin, mahpuslar özgür ve aydınlatılmış onamları ve uygulanabilir mevzuat uyarınca, eğer bunlar sağlıklarına doğrudan ve önemli bir fayda üretecekse, toplumun erişimine açık klinik deneme ya da diğer sağlık araştırmalarına katılmalarına ve bir yakınlarına hücre, vücut dokusu ya da organ bağışlamalarına onay verilebilir.

### **Rule 31**

The physician or, where applicable, other qualified health-care professionals shall have daily access to all sick prisoners, all prisoners who complain of physical or mental health issues or injury and any prisoner to whom their attention is specially directed. All medical examinations shall be undertaken in full confidentiality.

### **Rule 32**

1. The relationship between the physician or other health-care professionals and the prisoners shall be governed by the same ethical and professional standards as those applicable to patients in the community, in particular:
  - (a) The duty of protecting prisoners' physical and mental health and the prevention and treatment of disease on the basis of clinical grounds only;
  - (b) Adherence to prisoners' autonomy with regard to their own health and informed consent in the doctor-patient relationship;
  - (c) The confidentiality of medical information, unless maintaining such confidentiality would result in a real and imminent threat to the patient or to others;
  - (d) An absolute prohibition on engaging, actively or passively, in acts that may constitute torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, including medical or scientific experimentation that may be detrimental to a prisoner's health, such as the removal of a prisoner's cells, body tissues or organs.
2. Without prejudice to paragraph 1 (d) of this rule, prisoners may be allowed, upon their free and informed consent and in accordance with applicable law, to participate in clinical trials and other health research accessible in the community if these are expected to produce a direct and significant benefit to their health, and to donate cells, body tissues or organs to a relative.

### **Madde 33**

Hekim, süregelen hapisliđinin ya da herhangi bir hapislik kořulunun bir mahpusun bedensel veya zihinsel sađlıđına zarar verecek řekilde etkilediđi ya da etkileyeceđi dűřüncesindeyse, bu durumu hapisخانه müdürüne bildirir.

### **Madde 34**

Bir mahpusun kuruma kabulü üzerine, muayenesi veya sonrasındaki tıbbi bakımı sırasında, işkence veya diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezaya ilişkin herhangi bir belirtinin farkına varması halinde, sağlık görevlileri durumu belgeler ve böyleli vakaları yetkili tıbbi, idari ya da adli makama bildirir. Mahpusun ya da onunla ilişkili kimselerin zarar görme tehlikesine maruz kalmaması için, uygun usul güvenceleri uygulanır.

### **Madde 35**

1. Hekim ya da yetkili halk sağlığı kurumu, düzenli olarak denetim yapar ve aşağıdakiler hakkında hapisخانه müdürüne tavsiyelerde bulunur:
  - (a) Yiyeceğin niteliği, niceliği, hazırlanması ve sunumu;
  - (b) Kurum ve mahpusların hijyeni ve temizliği;
  - (c) Hapishanenin temizlik işleri, ısıtması, aydınlatması ve havalandırması;
  - (d) Mahpusların giysi ve yatak takımlarının uygunluk ve temizliği;
  - (e) Sorumlu teknik görevlinin yokluğu halinde, beden eğitimi ve spora ilişkin kurallara uyulması.
2. Hapishane müdürü bu kuralın 1. fıkasına ve 33. maddeye uygun olarak verilen tavsiye ve raporları dikkate alır ve rapordaki uyarı ve tavsiyelerin etkili olması için, derhal adım atar. Uyarı ve tavsiyeler, hapisخانه müdürünün yetkisine girmiyorsa ya da bunları benimsemiyorsa, müdür kendi raporu ile hekimin ya da yetkili halk sağlığı kurumunun uyarı ve tavsiyelerini, derhal daha üst makama sunar...

### **Rule 33**

The physician shall report to the prison director whenever he or she considers that a prisoner's physical or mental health has been or will be injuriously affected by continued imprisonment or by any condition of imprisonment.

### **Rule 34**

If, in the course of examining a prisoner upon admission or providing medical care to the prisoner thereafter, health-care professionals become aware of any signs of torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, they shall document and report such cases to the competent medical, administrative or judicial authority. Proper procedural safeguards shall be followed in order not to expose the prisoner or associated persons to foreseeable risk of harm.

### **Rule 35**

1. The physician or competent public health body shall regularly inspect and advise the prison director on:
  - (a) The quantity, quality, preparation and service of food;
  - (b) The hygiene and cleanliness of the institution and the prisoners;
  - (c) The sanitation, temperature, lighting and ventilation of the prison;
  - (d) The suitability and cleanliness of the prisoners' clothing and bedding;
  - (e) The observance of the rules concerning physical education and sports, in cases where there is no technical personnel in charge of these activities.
2. The prison director shall take into consideration the advice and reports provided in accordance with paragraph 1 of this rule and rule 33 and shall take immediate steps to give effect to the advice and the recommendations in the reports. If the advice or recommendations do not fall within the prison director's competence or if he or she does not concur with them, the director shall immediately submit to a higher authority his or her own report and the advice or recommendations of the physician or competent public health body.

## Kısıtlama, disiplin ve yaptırımlar

### *Madde 36*

Disiplin ve düzen, hapisane güvenliği ve topluluk yaşamının huzuru için gerekli olandan daha fazla kısıtlama yapılmadan sürdürülür.

### *Madde 37*

Aşağıdakiler daima yasaya ya da yetkili idari makamın düzenlemesine tabi olur:

- (a) Disiplin suçu oluşturan eylemler;
- (b) Uygulanabilecek yaptırımın türü ve süresi;
- (c) Bu tür bir yaptırıma karar vermeye yetkili makam;
- (d) İster disiplin yaptırımı ister düzen ve güvenliğin sürdürülmesi için olsun, gönülsüz ayırmanın herhangi bir biçiminin kullanılması, gözden geçirilmesi, buna geçilmesi ya da sona verilmesini düzenleyen usul ve politikaların hazırlanması dahil, hücrede tutma, tecrit, ayırma tabi tutma, özel bakım birimlerine ayırma ya da ev hapsi gibi genel hapisane nüfusundan her türlü gönülsüz ayırma biçimi;

### *Madde 38*

1. Hapishane idareleri, mümkün olduğu ölçüde, disiplin suçlarını önlemek ya da anlaşmazlıkların çözümü için çatışma önleme, arabuluculuk ya da diğer alternatif anlaşmazlık çözümü mekanizmalarını kullanmaya teşvik edilirler.
2. Hapishane idaresi, ayrı tutulan ya da tutulmuş mahpuslar için, hapisaneden salverilmelerinin ardından kapatılmalarının kendileri ve ait oldukları topluluk üzerindeki zararlı etkilerini hafifletmek amacıyla gerekli tedbirleri alır.

### *Madde 39*

1. 37. maddede bahsedilen yasa ve düzenlemeler ile adalet ve adil yargılanma ilkelerine uygun olan durumlar hariç, hiçbir mahpusa yaptırım

## Restrictions, discipline and sanctions

### *Rule 36*

Discipline and order shall be maintained with no more restriction than is necessary to ensure safe custody, the secure operation of the prison and a well ordered community life.

### *Rule 37*

The following shall always be subject to authorization by law or by the regulation of the competent administrative authority:

- (a) Conduct constituting a disciplinary offence;
- (b) The types and duration of sanctions that may be imposed;
- (c) The authority competent to impose such sanctions;
- (d) Any form of involuntary separation from the general prison population, such as solitary confinement, isolation, segregation, special care units or restricted housing, whether as a disciplinary sanction or for the maintenance of order and security, including promulgating policies and procedures governing the use and review of, admission to and release from any form of involuntary separation.

### *Rule 38*

1. Prison administrations are encouraged to use, to the extent possible, conflict prevention, mediation or any other alternative dispute resolution mechanism to prevent disciplinary offences or to resolve conflicts.
2. For prisoners who are, or have been, separated, the prison administration shall take the necessary measures to alleviate the potential detrimental effects of their confinement on them and on their community following their release from prison.

### *Rule 39*

1. No prisoner shall be sanctioned except in accordance with the terms of the law or regulation referred to in rule 37 and the principles of



uygulanmaz. Bir mahpusa aynı eylem ya da suçtan ötürü asla iki kez yaptırım uygulanamaz.

2. Hapishane idareleri disiplin yaptırımı ile tespit edilen suç arasında orantılılık olmasını sağlar ve uygulanan bütün disiplin yaptırımlarının uygun bir kaydını tutar.
3. Disiplin yaptırımlarının uygulanmasından önce, hapishane idareleri mahpusun zihinsel rahatsızlıkları ya da gelişimsel zayıflıklarının olup olmadığını ya da bunun disiplin cezasının altında yatan eylem ya da suçun işlenmesine nasıl katkıda bulunduğunu dikkate alır. Hapishane idareleri, mahpusun zihinsel rahatsızlığı ya da zihinsel engelinin doğrudan sonucu olan herhangi bir eylemine yaptırım uygulayamaz.

### **Madde 40**

1. Hiçbir mahpus, hapishane hizmetinde, herhangi bir disiplin yetkisiyle çalıştırılmaz.
2. Bununla birlikte, bu kural, tretman amacıyla gruplara ayrılan mahpusların, gözetim altında, belirli sosyal, eğitimsel ya da sportif etkinliklerde görev ya da sorumluluklar üstlendikleri özyönetime dayalı sistemlerin düzgün bir şekilde çalışmasını engellemez.

### **Madde 41**

1. Bir mahpusun disiplin suçu işlediği iddiaları, yersiz gecikme olmaksızın, derhal olayı soruşturacak yetkili makama bildirilir.
2. Mahpuslar, haklarındaki suçlamaların niteliği hakkında, anlayabileceği bir dilde gecikme olmaksızın bilgilendirilir ve savunmalarını hazırlayabilmek için, yeterli zaman ve olanak verilir.
3. Mahpuslara kendilerini şahsen ya da özellikle ciddi disiplin suçlamalarıyla karşılaşmaları halinde, adaletin menfaati gerektiriyorsa hukuki yardım alarak, savunmalarını hazırlamalarına izin verilir. Mahpus disiplin duruşmasında kullanılan dili anlamıyorsa, yeterli bir tercüman tarafından ücretsiz yardım sağlanır.

fairness and due process. A prisoner shall never be sanctioned twice for the same act or offence.

2. Prison administrations shall ensure proportionality between a disciplinary sanction and the offence for which it is established, and shall keep a proper record of all disciplinary sanctions imposed.
3. Before imposing disciplinary sanctions, prison administrations shall consider whether and how a prisoner's mental illness or developmental disability may have contributed to his or her conduct and the commission of the offence or act underlying the disciplinary charge. Prison administrations shall not sanction any conduct of a prisoner that is considered to be the direct result of his or her mental illness or intellectual disability.

### **Rule 40**

1. No prisoner shall be employed, in the service of the prison, in any disciplinary capacity.
2. This rule shall not, however, impede the proper functioning of systems based on self-government, under which specified social, educational or sports activities or responsibilities are entrusted, under supervision, to prisoners who are formed into groups for the purposes of treatment.

### **Rule 41**

1. Any allegation of a disciplinary offence by a prisoner shall be reported promptly to the competent authority, which shall investigate it without undue delay.
2. Prisoners shall be informed, without delay and in a language that they understand, of the nature of the accusations against them and shall be given adequate time and facilities for the preparation of their defence.
3. Prisoners shall be allowed to defend themselves in person, or through legal assistance when the interests of justice so require, particularly in cases involving serious disciplinary charges. If the prisoners do not

4. Mahpuslar, aleyhlerine verilmiş disiplin cezalarının yargısal denetimini isteme olanağına sahiptir.
5. Disiplin ihlalinin bir suç olarak soruşturulması halinde, mahpuslar, engellenmeksizin bir avukata erişim hakkı dahil ceza yargılamasına uygulanabilir bütün adil yargılanma güvencelerine sahiptir.

### **Madde 42**

Bu kurallarda belirtilen aydınlatma, havalandırma, ısınma, temizlik, beslenme, içme suyu, açık havaya erişim ve beden eğitimi, kişisel hijyen, sağlık bakımı ve yeterli yer dahil genel yaşam koşulları istisnasız bütün mahpuslara uygulanır.

### **Madde 43**

1. Kısıtlamalar ya da disiplin yaptırımları, hiçbir koşulda işkence ya da zalimane, insanlıkdışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezalandırma oluşturacak ağırlıkta olamaz.

Aşağıdaki uygulamalar özellikle yasaklanır:

- (a) Süresiz olarak hücrede tutma;
  - (b) Uzatılmış hücrede tutma;
  - (c) Mahpusun karanlık veya sürekli aydınlık bir hücreye yerleştirilmesi;
  - (d) Bedensel ceza uygulamaları veya mahpusun gıda veya içme suyunu kısıtlamak
  - (e) Toplu cezalandırma
2. Kısıtlama araçları disiplin suçlarının bir yaptırımı olarak hiçbir zaman kullanılmaz.
  3. Disiplin yaptırımları ya da kısıtlayıcı tedbirler, hiçbir zaman aile ile bağlantı kurmaya yasaklama getirmez. Aile ile iletişim araçları, güvenlik ve düzeni sağlamak için kesinlikle gerekiyorsa, sadece sınırlı bir süre için engellenebilir.

understand or speak the language used at a disciplinary hearing, they shall be assisted by a competent interpreter free of charge.

4. Prisoners shall have an opportunity to seek judicial review of disciplinary sanctions imposed against them.
5. In the event that a breach of discipline is prosecuted as a crime, prisoners shall be entitled to all due process guarantees applicable to criminal proceedings, including unimpeded access to a legal adviser.

### **Rule 42**

General living conditions addressed in these rules, including those related to light, ventilation, temperature, sanitation, nutrition, drinking water, access to open air and physical exercise, personal hygiene, health care and adequate personal space, shall apply to all prisoners without exception.

### **Rule 43**

1. In no circumstances may restrictions or disciplinary sanctions amount to torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. The following practices, in particular, shall be prohibited:
  - (a) Indefinite solitary confinement;
  - (b) Prolonged solitary confinement;
  - (c) Placement of a prisoner in a dark or constantly lit cell;
  - (d) Corporal punishment or the reduction of a prisoner's diet or drinking water;
  - (e) Collective punishment.
2. Instruments of restraint shall never be applied as a sanction for disciplinary offences.
3. Disciplinary sanctions or restrictive measures shall not include the prohibition of family contact. The means of family contact may only be restricted for a limited time period and as strictly required for the maintenance of security and order.

### **Madde 44**

Bu kuralların amaçları bakımından, hücrede tutma, mahpusun anlamlı insani temas olmaksızın 22 saat ya da bir günden fazla bir süre tutulmasına göndermede bulunur. Uzatılmış hücrede tutma, aralıksız 15 günün aşan bir süre için hücrede tutmaya göndermede bulunur.

### **Madde 45**

1. Hücrede tutma sadece istisnai durumlarda, son çare olarak, mümkün olduğunca kısa bir süre için ve bağımsız denetime tabi olarak, sadece yetkili merciin izni ile kullanılır. Mahpusun aldığı cezaya istinaden uygulanamaz.
2. Bu tedbirin durumlarını kötüleştirilmesi halinde, hücrede tutmanın, zihinsel ya da fiziksel engelli mahpuslara uygulanması yasaklanır. Suçun önlenmesi ve ceza adaleti hakkında diğer Birleşmiş Milletler standartları ve normlarında belirtildiği gibi<sup>1</sup> kadın ve çocukların söz konusu olduğu durumlarda, hücrede tutma ve benzer tedbirlere getirilen yasakların uygulanmasına devam edilir.

### **Madde 46**

1. Sağlık çalışanları, disiplin yaptırımlarının veya diğer kısıtlayıcı tedbirlerin uygulanmasında rol almaz. Ancak herhangi bir gönülsüz ayrı tutma biçimi altında tutulan mahpusun sağlık durumuna özellikle dikkat eder. Buna, günlük olarak ziyarette bulunmak ve mahpusların veya hapislane görevlilerinin isteği halinde derhal tıbbi yardım ve tedavi sağlanması dahildir.
2. Sağlık çalışanları, disiplin yaptırımı veya diğer kısıtlayıcı tedbirlerin mahpus üzerindeki olumsuz fiziksel veya psikolojik etkilerini, gecikmeksizin hapislane müdürüne bildirir ve tıbben gerekli görmeleri halinde, yaptırımın kaldırılması ya da değiştirilmesi yönünde tavsiyede bulunur.

---

1 Bk. Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Küçüklerin Korunmasına dair Birleşmiş Milletler Kuralları md. 67 (karar no 45/113, ek); ve Kadın Mahpuslara Yönelik Muamele ve Hapislikdışı Tedbirlere Dair Birleşmiş Milletler Kuralları, 22. Kural (Bangkok Kuralları (karar no 65/229, ek).

### **Rule 44**

For the purpose of these rules, solitary confinement shall refer to the confinement of prisoners for 22 hours or more a day without meaningful human contact. Prolonged solitary confinement shall refer to solitary confinement for a time period in excess of 15 consecutive days.

### **Rule 45**

1. Solitary confinement shall be used only in exceptional cases as a last resort, for as short a time as possible and subject to independent review, and only pursuant to the authorization by a competent authority. It shall not be imposed by virtue of a prisoner's sentence.
2. The imposition of solitary confinement should be prohibited in the case of prisoners with mental or physical disabilities when their conditions would be exacerbated by such measures. The prohibition of the use of solitary confinement and similar measures in cases involving women and children, as referred to in other United Nations standards and norms in crime prevention and criminal justice,<sup>1</sup> continues to apply.

### **Rule 46**

1. Health-care personnel shall not have any role in the imposition of disciplinary sanctions or other restrictive measures. They shall, however, pay particular attention to the health of prisoners held under any form of involuntary separation, including by visiting such prisoners on a daily basis and providing prompt medical assistance and treatment at the request of such prisoners or prison staff.
2. Health-care personnel shall report to the prison director, without delay, any adverse effect of disciplinary sanctions or other restrictive measures on the physical or mental health of a prisoner subjected to such sanctions or measures and shall advise the director if they consider it necessary to terminate or alter them for physical or mental health reasons.

---

<sup>1</sup> See rule 67 of the United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty (resolution 45/113, annex); and rule 22 of the United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders (the Bangkok Rules) (resolution 65/229, annex).

3. Sağlık çalışanları, gönülsüz ayrı tutmaya tabi mahpusun tıbbi durumunun veya fiziksel veya psikolojik engelliliğinin ağırlaşmadığından emin olmak için, mahpusun durumunu denetleme ve gerekli görürse değişiklikler önerme yetkisine sahiptir.

## Kısıtlama araçları

### *Madde 47*

1. Niteliği gereği acı verici ve küçük düşürücü olan zincir, pranga ve diğer kısıtlama araçlarının kullanımı yasaktır.
2. Öteki kısıtlama araçları, ancak yasa izin verdiğinde ve aşağıdaki durumlarda kullanılır:
  - (a) Mahpus, adli veya idari otoritenin önüne çıkarılmadan çözülmesi kaydıyla; nakil sırasında kaçma ihtimaline karşı önlem olarak;
  - (b) Diğer denetim yöntemleri başarısızlığı halinde, hapisane müdürünün emriyle, mahpusun kendisine ya da başkalarına veya eşyalara zarar vermesini engellemek amacıyla; böyle bir durumda müdür, acilen, hekimi veya diğer nitelikli sağlık görevlilerini uyarır ve üstü olan idari makama bildirimde bulunur.

### *Madde 48*

1. Kısıtlama araçlarının 47. maddenin 2. fıkrasına uygun olarak kullanımına izin verildiğinde, aşağıdaki ilkeler uygulanır:
  - (a) Hareket serbestliği ile ortaya çıkan tehlikenin giderilmesinde, daha basit denetim yöntemleri etkisiz kalıyor ise ancak o zaman kısıtlama araçlarının kullanımına başvurulur;
  - (b) Oluşan tehlikenin düzeyi ve niteliği temelinde mahpusun hareketini denetim altına almak için, en az rahatsızlık verici olan makul ve gerekli olan yöntem kullanılır.

3. Health-care personnel shall have the authority to review and recommend changes to the involuntary separation of a prisoner in order to ensure that such separation does not exacerbate the medical condition or mental or physical disability of the prisoner.

## Instruments of restraint

### *Rule 47*

1. The use of chains, irons or other instruments of restraint which are inherently degrading or painful shall be prohibited.
2. Other instruments of restraint shall only be used when authorized by law and in the following circumstances:
  - (a) As a precaution against escape during a transfer, provided that they are removed when the prisoner appears before a judicial or administrative authority;
  - (b) By order of the prison director, if other methods of control fail, in order to prevent a prisoner from injuring himself or herself or others or from damaging property; in such instances, the director shall immediately alert the physician or other qualified health-care professionals and report to the higher administrative authority.

### *Rule 48*

1. When the imposition of instruments of restraint is authorized in accordance with paragraph 2 of rule 47, the following principles shall apply:
  - (a) Instruments of restraint are to be imposed only when no lesser form of control would be effective to address the risks posed by unrestricted movement;
  - (b) The method of restraint shall be the least intrusive method that is necessary and reasonably available to control the prisoner's movement, based on the level and nature of the risks posed;



- (c) Kısıtlama araçları, ancak gerekli olduğu sürece uygulanır ve kısıtsız hareketin oluşturduğu tehlikenin kalkmasından itibaren mümkün olan ilk anda çıkarılır.
2. Kısıtlama araçları hamile kadınlar üzerinde, sancılanma esnasında, doğum veya doğumdan hemen sonra kesinlikle kullanılmaz.

### **Madde 49**

Hapishane idaresi, kısıtlama araçlarını kullanma ihtiyacına çare bulan ya da verdiği rahatsızlığı azaltan denetim tekniklerine erişim yollarını araştırır ve bunların kullanımına ilişkin eğitimi sağlar.

## **Mahpusların ve hücrelerinin aranması**

### **Madde 50**

Mahpusların üst ve hücrelerinin aranmasına yön veren yasa ve düzenlemeler, uluslararası hukuk uyarınca üstlenilen yükümlülöklere uygun olur ve hapishanelerde güvenliği sağlama ihtiyacını göz önünde tutarak, uluslararası standart ve normları dikkate alır. Aramalar, insanlık onuruna ve aranılanların mahremiyetine saygılı olacak şekilde ve aynı zamanda ölçünlölük, yasallık ve gereklilik ilkeleri çerçevesinde yürütölür.

### **Madde 51**

Aramalar, rahatsız etme, göz korkutma ya da mahpusun mahremiyetine gereksiz yere müdahale etmek için kullanılamaz. Hesap sorulabilmesi amacıyla hapishane idaresi, özellikle soyma ve beden boşluklarının aranması ile hücre aramaları için arama gerekçesi, gerçekleştirenlerin kimliklerini ve arama sonuçlarını içeren uygun arama kayıtları tutar.

### **Madde 52**

1. Soyma ve beden boşluklarının aranması dahil rahatsız edici aramalara, ancak mutlak bir gereklilik söz konusuysa başvurulur. Hapishane idaresi, rahatsız edici aramalara uygun seçenekler geliştirmek ve kullanmak konusunda teşvik edilir. Rahatsız edici aramalar, özel

- (c) Instruments of restraint shall be imposed only for the time period required, and they are to be removed as soon as possible after the risks posed by unrestricted movement are no longer present.
2. Instruments of restraint shall never be used on women during labour, during childbirth and immediately after childbirth.

### ***Rule 49***

The prison administration should seek access to, and provide training in the use of, control techniques that would obviate the need for the imposition of instruments of restraint or reduce their intrusiveness.

## **Searches of prisoners and cells**

### ***Rule 50***

The laws and regulations governing searches of prisoners and cells shall be in accordance with obligations under international law and shall take into account international standards and norms, keeping in mind the need to ensure security in the prison. Searches shall be conducted in a manner that is respectful of the inherent human dignity and privacy of the individual being searched, as well as the principles of proportionality, legality and necessity.

### ***Rule 51***

Searches shall not be used to harass, intimidate or unnecessarily intrude upon a prisoner's privacy. For the purpose of accountability, the prison administration shall keep appropriate records of searches, in particular strip and body cavity searches and searches of cells, as well as the reasons for the searches, the identities of those who conducted them and any results of the searches.

### ***Rule 52***

1. Intrusive searches, including strip and body cavity searches, should be undertaken only if absolutely necessary. Prison administrations shall be encouraged to develop and use appropriate alternatives to intru-

olarak ve mahpusla aynı cinsiyete sahip eğitimli görevliler tarafından yürütülür.

2. Beden boşluğu araması sadece yetkili sağlık görevlileri tarafından veya bunlardan başka, öncelikle mahpusların bakımı ile sorumlu ya da en azından hijyen, sağlık ve güvenlik standartları ile ilgili bir sağlık çalışanı tarafından uygun şekilde eğitilmiş görevlilerce yürütülür.

### **Madde 53**

Mahpusların hukuki süreçleri ile ilgili belgelere erişim hakları vardır ya da hapisane idaresi tarafından görülmeksizin bu belgeleri kendi mülkiyetlerinde tutmasına izin verilir.

## **Mahpusların bilgilendirilme ve şikâyet hakları**

### **Madde 54**

Kuruma kabulleri üzerine her mahpus, derhal aşağıdakiler hakkında yazılı olarak bilgilendirilir:

- (a) Cezaevleri kanunu ve yürürlükte olan cezaevleri düzenlemeleri;
- (b) İzin verilen bilgi edinme yöntemleri, adli yardım yoluyla hukuki danışma, hukuki yardım programlarını içeren avukata erişim ile talep ve şikâyet usulleri dahil, hakları;
- (c) Uygulanabilir disiplin yaptırımları dahil yükümlülükleri ve
- (d) Mahpusun hapisane yaşamına uyumunu sağlayacak gerekli diğer bütün konular.

### **Madde 55**

1. Yukarıda 54. maddede belirtilen bilgi, mahpus nüfusunun ihtiyacına uygun olarak en yaygın kullanılan dillerde bulundurulur. Eğer mahpus bu dillerden hiçbirini anlamıyorsa, çeviri desteği sağlanır.
2. Eğer mahpusun okuma-yazması yoksa, bilgiler kendisine sözlü olarak iletilir. Duyma engelli mahpuslara, onların ihtiyaçlarına uygun biçimde bildirim sağlanır.

sive searches. Intrusive searches shall be conducted in private and by trained staff of the same sex as the prisoner.

2. Body cavity searches shall be conducted only by qualified health-care professionals other than those primarily responsible for the care of the prisoner or, at a minimum, by staff appropriately trained by a medical professional in standards of hygiene, health and safety.

### **Rule 53**

Prisoners shall have access to, or be allowed to keep in their possession without access by the prison administration, documents relating to their legal proceedings.

## **Information to and complaints by prisoners**

### **Rule 54**

Upon admission, every prisoner shall be promptly provided with written information about:

- (a) The prison law and applicable prison regulations;
- (b) His or her rights, including authorized methods of seeking information, access to legal advice, including through legal aid schemes, and procedures for making requests or complaints;
- (c) His or her obligations, including applicable disciplinary sanctions; and
- (d) All other matters necessary to enable the prisoner to adapt himself or herself to the life of the prison.

### **Rule 55**

1. The information referred to in rule 54 shall be available in the most commonly used languages in accordance with the needs of the prison population. If a prisoner does not understand any of those languages, interpretation assistance should be provided.
2. If a prisoner is illiterate, the information shall be conveyed to him or her orally. Prisoners with sensory disabilities should be provided with information in a manner appropriate to their needs.

3. Hapishane idaresi, bilgi özetlerini, hapishanenin ortak alanlarında görünür bir şekilde sergiler.

### **Madde 56**

1. Her mahpus hapishane müdürüne ya da müdürün temsil yetkisi verdiği bir hapishane personeline, her gün talep ya da şikâyetle bulunma olanağına sahiptir.
2. Hapishanenin müfettişine, denetim yaptığı süreçte talep ya da şikâyetle bulunulması mümkündür. Mahpus, müfettişle ya da diğer denetleme memuru ile özgürce ve tam bir gizlilik içinde, müdür ya da diğer hapishane personelinin biri huzurda bulunmaksızın, konuşma olanağına sahiptir.
3. Her mahpusa, kendine yönelik muameleye ilişkin hiçbir içerik sansürü olmaksızın, merkezi hapishane idaresine ve inceleme veya giderim yetkisi ile donatılmış olanlar dahil, adli ya da diğer yetkili mercilere talep ya da şikâyetle bulunma izni verilir.
4. Bu maddenin 1 ile 3. fıkralarında öngörülen haklar, mahpusun avukatına da genişletilir. Ne mahpusun ne de avukatının bu hakları kullanma olasılığına sahip olmadığı davalarda, mahpusun aile üyesi veya dosya hakkında bilgi sahibi olan herhangi başka biri de bunları kullanabilir.

### **Madde 57**

1. Her talep veya şikâyet hemen ele alınır ve yanıtlanır. Eğer; talep veya şikâyet reddedilir veya makul bir süre içinde yanıtlanmazsa, şikâyetçi şikâyetini yargısal ya da diğer bir merci önüne götürme hakkına sahiptir.
2. Mahpusların şikâyet ve talep hakkını kullanabilmesi, hatta isterse bu hakkı anonim bir şekilde kullanmasının sağlanması için koruyucu önlemler alınır. Şikâyet ve talep hakkını kullanmasının sonucu olarak mahpus ya da 56. maddenin 4. fıkrasında anılan bir başkası misillemeye, yıldırıma veya herhangi bir olumsuzluğa maruz bırakılamaz.

3. The prison administration shall prominently display summaries of the information in common areas of the prison.

### **Rule 56**

1. Every prisoner shall have the opportunity each day to make requests or complaints to the prison director or the prison staff member authorized to represent him or her.
2. It shall be possible to make requests or complaints to the inspector of prisons during his or her inspections. The prisoner shall have the opportunity to talk to the inspector or any other inspecting officer freely and in full confidentiality, without the director or other members of the staff being present.
3. Every prisoner shall be allowed to make a request or complaint regarding his or her treatment, without censorship as to substance, to the central prison administration and to the judicial or other competent authorities, including those vested with reviewing or remedial power.
4. The rights under paragraphs 1 to 3 of this rule shall extend to the legal adviser of the prisoner. In those cases where neither the prisoner nor his or her legal adviser has the possibility of exercising such rights, a member of the prisoner's family or any other person who has knowledge of the case may do so.

### **Rule 57**

1. Every request or complaint shall be promptly dealt with and replied to without delay. If the request or complaint is rejected, or in the event of undue delay, the complainant shall be entitled to bring it before a judicial or other authority.
2. Safeguards shall be in place to ensure that prisoners can make requests or complaints safely and, if so requested by the complainant, in a confidential manner. A prisoner or other person mentioned in paragraph 4 of rule 56 must not be exposed to any risk of retaliation, intimidation or other negative consequences as a result of having submitted a request or complaint.

3. Mahpusların işkence veya diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da ceza iddiaları, derhal ele alınır ve 71. maddenin 1. ve 2. fıkraları uyarınca, bağımsız bir ulusal makam tarafından hızlı ve tarafsız şekilde yürütülen bir soruşturma başlatılır.

## Dış dünya ile ilişki

### Madde 58

1. Mahpuslara, aileleri ve arkadaşları ile gerekli denetim altında, düzenli aralıklarla aşağıdaki şekilde iletişim kurmalarına izin verilir:
  - (a) Karşılıklı yazışarak, mümkün olduğu durumlarda telekomünikasyon, elektronik, dijital ve diğer araçları kullanarak ve
  - (b) Ziyaret kabul etmesiyle,
2. Eşle özel görüşme izni verildiği durumlarda, bu hak ayırım yapılmaksızın kullanılır ve kadın mahpuslar da bu hakkı erkek mahpuslar ile eşit koşullarda kullanır. Güvenlik ve onurun korunmasını dikkate alarak, adil ve eşit erişim sağlayacak usuller ve mekanlar, kullanılabilir duruma getirilir.

### Madde 59

Mahpuslar, mümkün olduğu ölçüde, evlerine veya sosyal iyileştirme yerlerine, yakın yerleştirilir.

### Madde 60

1. Ziyaretçilerin hapisaneye kabulü, ziyaretçinin aranmasına onay vermesi koşuluna bağlıdır. Ziyaretçi, herhangi bir zamanda onayını geri çekebilir, bu durumda hapisane idaresi, erişimi reddedebilir.
2. Ziyaretçilerin aranma ve giriş usulleri aşağılayıcı olmaz ve en azından 50 ila 52. maddelerde belirtilen kurallar kadar koruyucu ilkelere tabii olur. Beden boşluğu aramalarından kaçınılır ve bunlar çocuklara uygulanmaz.

3. Allegations of torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment of prisoners shall be dealt with immediately and shall result in a prompt and impartial investigation conducted by an independent national authority in accordance with paragraphs 1 and 2 of rule 71.

## Contact with the outside world

### *Rule 58*

1. Prisoners shall be allowed, under necessary supervision, to communicate with their family and friends at regular intervals:
  - (a) By corresponding in writing and using, where available, telecommunication, electronic, digital and other means; and
  - (b) By receiving visits.
2. Where conjugal visits are allowed, this right shall be applied without discrimination, and women prisoners shall be able to exercise this right on an equal basis with men. Procedures shall be in place and premises shall be made available to ensure fair and equal access with due regard to safety and dignity.

### *Rule 59*

Prisoners shall be allocated, to the extent possible, to prisons close to their homes or their places of social rehabilitation.

### *Rule 60*

1. Admission of visitors to the prison facility is contingent upon the visitor's consent to being searched. The visitor may withdraw his or her consent at any time, in which case the prison administration may refuse access.
2. Search and entry procedures for visitors shall not be degrading and shall be governed by principles at least as protective as those outlined in rules 50 to 52. Body cavity searches should be avoided and should not be applied to children.



### **Madde 61**

1. Mahpuslara, seçtikleri bir avukat ya da hukuki yardım sağlayıcı ile ulusal hukuka uygun olarak gecikmeksizin, alan dinlemesi yapılmaksızın, sansürlü ve tam bir gizlilik içinde görüşme, danışma ve konuşma için yeterli fırsat, zaman ve kolaylık sağlanır. Görüşmeler, hapisane personelinin görebileceği, ancak duyulmayacak bir ortamda olur.
2. Mahpusa, yerel dili konuşmadığı durumlarda, hapisane yönetimi tarafından, bağımsız yetkin bir tercümanın hizmetine erişim olanağı sağlanır.
3. Mahpusların etkili hukuki yardıma erişimleri sağlanır.

### **Madde 62**

1. Yabancı uyruklu mahpuslara, vatandaşı oldukları devletin diplomatik ve konsolosluk temsilcileri ile iletişim kurabilmeleri için, makul kolaylıklar sağlanır.
2. Ülkede diplomatik veya konsolosluk temsilciliği olmayan devletin vatandaşı olan mahpuslara, mültecilere veya vatansızlara; o devletin çıkarlarından sorumlu diplomatik temsilci ya da böylesi kişileri korumakla görevli herhangi bir ulusal ya da uluslararası merci ile iletişime geçmek konusunda, benzer kolaylıklar sağlanır.

### **Madde 63**

Mahpuslar, hapisane idaresince kontrol edilmiş veya izin verilmiş gazeteleri, süreli yayınları veya özel kurumsal yayınları okumak, kablosuz yayınları dinlemek, ders ya da benzeri araçları kullanmak yoluyla, önemli haberler konusunda düzenli olarak bilgilendirilir.

## **Kitaplar**

### **Madde 64**

Her hapishanenin tüm mahpus kategorilerinin kullanımı için, hem eğlendirici ve dinlendirici hem de eğitsel kitaplarla yeterince donatılan bir kütüphanesi bulunur ve mahpuslar kütüphaneyi tam olarak kullanmaya teşvik edilir.

### **Rule 61**

1. Prisoners shall be provided with adequate opportunity, time and facilities to be visited by and to communicate and consult with a legal adviser of their own choice or a legal aid provider, without delay, interception or censorship and in full confidentiality, on any legal matter, in conformity with applicable domestic law. Consultations may be within sight, but not within hearing, of prison staff.
2. In cases in which prisoners do not speak the local language, the prison administration shall facilitate access to the services of an independent competent interpreter.
3. Prisoners should have access to effective legal aid.

### **Rule 62**

1. Prisoners who are foreign nationals shall be allowed reasonable facilities to communicate with the diplomatic and consular representatives of the State to which they belong.
2. Prisoners who are nationals of States without diplomatic or consular representation in the country and refugees or stateless persons shall be allowed similar facilities to communicate with the diplomatic representative of the State which takes charge of their interests or any national or international authority whose task it is to protect such persons.

### **Rule 63**

Prisoners shall be kept informed regularly of the more important items of news by the reading of newspapers, periodicals or special institutional publications, by hearing wireless transmissions, by lectures or by any similar means as authorized or controlled by the prison administration.

## **Books**

### **Rule 64**

Every prison shall have a library for the use of all categories of prisoners, adequately stocked with both recreational and instructional books, and prisoners shall be encouraged to make full use of it.

## Din

### Madde 65

1. Hapishanede aynı dine mensup yeterli sayıda mahpus bulunmaktaysa, o dinin nitelikli bir dini temsilcisi atanır veya bu kişi onaylanır. Mahpusların sayısı haklı kılar ve koşullar izin verirse, tam zamanlı düzenleme yapılır.
2. Bu maddenin 1. fıkrası uyarınca atanan ya da onaylanan nitelikli dini temsilciye, düzenli hizmet vermesi ve uygun zamanlarda aynı dinden mahpuslara özel ziyaretler yapması için izin verilir.
3. Herhangi bir mahpusun, herhangi bir dinin nitelikli temsilcisine erişim hakkı, reddedilemez. Öte yandan, herhangi bir mahpus, herhangi bir dini temsilcinin ziyaretine itiraz ederse, tutumuna tamamen saygı gösterilir.

### Madde 66

Uygulanabilir olduğu sürece, her mahpusun hapishanede verilen hizmetlere katılarak dini ihtiyaçlarını karşılamasına ve kendi mezhebinin dini talimatlarını içeren kitaplara sahip olmasına izin verilir.

## Mahpusların eşyalarının saklanması

### Madde 67

1. Hapishane düzenlemeleri uyarınca, yanında tutmasına izin verilmeyen mahpusa ait para, değerli esya, kıyafet ve diğer şeyler, hapishaneye kabulü sırasında güvenli bir şekilde emanete alınır. Tutulan liste, mahpus tarafından imzalanır. Eşyaların iyi durumda saklanması için, önlemler alınır.
2. Mahpusun, harcama izni verilen para veya hapishane dışına gönderdiği mallar ile sağlıklı gerekçelerle yok edilmesi gerekli görülen giyim eşyaları hariç, para ve eşyaları, saliverilmesi üzerine geri verilir. Mahpus, kendisine iade edilen eşyalar ve paralar için, bir makbuz imzalar.

## Religion

### *Rule 65*

1. If the prison contains a sufficient number of prisoners of the same religion, a qualified representative of that religion shall be appointed or approved. If the number of prisoners justifies it and conditions permit, the arrangement should be on a full-time basis.
2. A qualified representative appointed or approved under paragraph 1 of this rule shall be allowed to hold regular services and to pay pastoral visits in private to prisoners of his or her religion at proper times.
3. Access to a qualified representative of any religion shall not be refused to any prisoner. On the other hand, if any prisoner should object to a visit of any religious representative, his or her attitude shall be fully respected.

### *Rule 66*

So far as practicable, every prisoner shall be allowed to satisfy the needs of his or her religious life by attending the services provided in the prison and having in his or her possession the books of religious observance and instruction of his or her denomination.

## Retention of prisoners' property

### *Rule 67*

1. All money, valuables, clothing and other effects belonging to a prisoner which he or she is not allowed to retain under the prison regulations shall on his or her admission to the prison be placed in safe custody. An inventory thereof shall be signed by the prisoner. Steps shall be taken to keep them in good condition.
2. On the release of the prisoner, all such articles and money shall be returned to him or her except in so far as he or she has been authorized to spend money or send any such property out of the prison, or it has been found necessary on hygienic grounds to destroy any article of clothing. The prisoner shall sign a receipt for the articles and money returned to him or her.

3. Bir mahpusa dışarıdan gönderilen para veya eşyalar, aynı biçimde muameleye tabi tutulacaktır.
4. Bir mahpus, herhangi bir ilaç ya da tıbbi ilaç getirirse, hekim veya diğer nitelikli sağlık görevlileri, bunların ne şekilde kullanılacağına karar verir.

## Bildirimler

### *Madde 68*

Her mahpus, hapsedilmesi, başka bir kuruma nakli veya ciddi bir hastalığa yakalanması veya yaralanması halinde, ailesi veya irtibat kurulmasını istediği kişinin derhal bilgilendirilmesi hakkına sahiptir ve kendisine bunun için olanak ve araçlar sağlar. Mahpusların kişisel bilgilerinin paylaşımı, ulusal mevzuata tabidir.

### *Madde 69*

Mahpusun ölümü halinde, hapisane müdürü, derhal mahpusun akrabasını veya acil bağlantı kurulacak kişiyi bilgilendirir. Mahpusun sağlığından haberdar edilmek için belirlediği kişiler, mahpusun, ciddi hastalık, yaralanma ya da bir sağlık kurumuna nakline ilişkin olarak, müdür tarafından bilgilendirilir. Hastalık ya da yaralanma durumunda, mahpusun bu durumun eşine veya en yakın akrabasına bildirilmemesi yönündeki açık talebine saygı gösterilir.

### *Madde 70*

Hapisane idaresi, yakın bir akrabasının veya önemli başka herhangi bir kişinin ciddi hastalık veya ölümünü mahpusa derhal bildirir. Koşullar izin verirse, mahpusa refakat altında ya da yalnız olarak, kritik derecede hasta olan yakın akrabasının ya da hayat arkadaşının yanında olma veya cenaze törenine katılma izni verilir.

3. Any money or effects received for a prisoner from outside shall be treated in the same way.
4. If a prisoner brings in any drugs or medicine, the physician or other qualified health-care professionals shall decide what use shall be made of them.

## **Notifications**

### ***Rule 68***

Every prisoner shall have the right, and shall be given the ability and means, to inform immediately his or her family, or any other person designated as a contact person, about his or her imprisonment, about his or her transfer to another institution and about any serious illness or injury. The sharing of prisoners' personal information shall be subject to domestic legislation.

### ***Rule 69***

In the event of a prisoner's death, the prison director shall at once inform the prisoner's next of kin or emergency contact. Individuals designated by a prisoner to receive his or her health information shall be notified by the director of the prisoner's serious illness, injury or transfer to a health institution. The explicit request of a prisoner not to have his or her spouse or nearest relative notified in the event of illness or injury shall be respected.

### ***Rule 70***

The prison administration shall inform a prisoner at once of the serious illness or death of a near relative or any significant other. Whenever circumstances allow, the prisoner should be authorized to go, either under escort or alone, to the bedside of a near relative or significant other who is critically ill, or to attend the funeral of a near relative or significant other.

## Soruşturmalar

### Madde 71

1. Kurum içi inceleme başlatılmış olmasına rağmen, hapisane müdürü, hapisanedeki herhangi bir ölüm, kayıp veya ciddi yaralanma olayını, meydana gelmiş olan durum ile bu tarz vakaların nedenlerine ilişkin hızlı, tarafsız ve etkili bir soruşturmayı, hapisane idaresinden bağımsız olarak yürütmeye yetkili olan adli mercilere veya yetkili diğer makamlara derhal bildirir. Hapisane idaresi, söz konusu yetkililerle tam bir işbirliği yapar ve tüm delilleri koruma altına alır.
2. Bu Maddenin 1. Fıkrasındaki yükümlülük, hapisanede işkence veya zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı muamele ya da cezalandırma yapıldığına inanmak için makul sebepler bulunması halinde de resmi bir şikâyet olup olmadığına bakılmaksızın, eşit bir şekilde uygulanır.
3. Bu Maddenin 2. Fıkrasında atıfta bulunulan fiillerden herhangi birinin söz konusu kurumda gerçekleşmiş olduğuna inanmak için makul gerekçelerin olması halinde, olayla ilgisi olabilecek kişilerin soruşturmaya karışmamaları ve ayrıca mağdur, mağdurun ailesi ve tanıklarla temas kurmamaları için derhal gerekli önlemler alınır.

### Madde 72

Hapisane idaresi, ölen bir mahpusun bedenine karşı saygılı ve insanlık onuruna uygun davranılır. Ölen mahpusun bedeni, en geç soruşturmanın tamamlanması üzerine, mümkün olan en kısa zamanda, yakınlarına geri verilir. Cenaze töreni yapacak ya da yapabilecek bir sorumlu kimse bulunmuyorsa, hapisane idaresi kültürel açıdan uygun bir törenle cenazeyi kaldırır ve olayın ayrıntılı bir kaydını tutar.

## Mahpusların kurum dışına çıkışları

### Madde 73

1. Mahpusların kurumdan götürülmesi veya kuruma getirilmesi sırasında, mümkün olduğunca halkın kendilerini görmesinden sakınılır;

## Investigations

### *Rule 71*

1. Notwithstanding the initiation of an internal investigation, the prison director shall report, without delay, any custodial death, disappearance or serious injury to a judicial or other competent authority that is independent of the prison administration and mandated to conduct prompt, impartial and effective investigations into the circumstances and causes of such cases. The prison administration shall fully cooperate with that authority and ensure that all evidence is preserved.
2. The obligation in paragraph 1 of this rule shall equally apply whenever there are reasonable grounds to believe that an act of torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment has been committed in prison, irrespective of whether a formal complaint has been received.
3. Whenever there are reasonable grounds to believe that an act referred to in paragraph 2 of this rule has been committed, steps shall be taken immediately to ensure that all potentially implicated persons have no involvement in the investigation and no contact with the witnesses, the victim or the victim's family.

### *Rule 72*

The prison administration shall treat the body of a deceased prisoner with respect and dignity. The body of a deceased prisoner should be returned to his or her next of kin as soon as reasonably possible, at the latest upon completion of the investigation. The prison administration shall facilitate a culturally appropriate funeral if there is no other responsible party willing or able to do so and shall keep a full record of the matter.

## Removal of prisoners

### *Rule 73*

1. When prisoners are being removed to or from an institution, they shall be exposed to public view as little as possible, and proper safe-



mahpusların bir saldırıya, merak uyandırmaya ve herhangi bir biçimde ifşa edilmeye karşı korunmaları için, gerekli önlemler alınır.

2. Mahpusların yeterli havalandırması ve aydınlatması olmayan bir araçla veya kendilerine gereksiz fiziksel zorluk yaratacak herhangi bir şekilde nakledilmeleri yasaklanır.
3. Mahpusların nakil masrafları, idare tarafından karşılanır ve mahpusların hepsi eşit şartlarda nakledilir.

## Kurum personeli

### Madde 74

1. Hapishane idaresi her derecedeki personeli, dürüstlük, insancılık, mesleki yeterlilik ve kurumun yönetimi için gerekli olan çalışmaya kişisel uygunluk yönlerinden dikkatlice seçer.
2. Hapishane idaresi, hem personelin hem de halkın gözünde bu işin büyük öneme sahip toplumsal bir hizmet olduğu yönündeki bir kanıyı, sürekli ayakta tutmaya ve bunu devam ettirmeye çalışır ve bu amaçla halkın bilgilendirilmesine uygun her türlü araç kullanılır.
3. Yukarıda belirtilen amaçların yerine getirilmesi için, hapishane çalışanlarının profesyonel hapishane personeli ve devlet memuru olarak tam zamanlı sözleşmeyle istihdam edilmesi gerekir; iş güvencesi sadece iyi hal, liyakat ve fiziki uygunluk koşullarına tabi olur. Çalışan maaşlarının, göreve uygun erkek ve kadınların ilgisini çekecek ve çalışanları bu görevde kalmaya ikna edecek düzeyde; personel sosyal ve özlük hakları ve istihdam koşullarının ise söz konusu işin zahmetli niteliği göz önünde bulundurularak, tatminkar düzeyde olması sağlanır.

### Madde 75

1. Tüm hapishane personeli, yeterli bir standart eğitime ve görevlerini profesyonel bir biçimde yerine getirebilmek için gerekli yetenek ve araçlara sahip olmalıdır.
2. Göreve giristen önce, tüm hapishane personeline, ceza bilimlerinde güncel, kanıta dayalı en iyi uygulamaların yansıtıldığı, genel ve özel

guards shall be adopted to protect them from insult, curiosity and publicity in any form.

2. The transport of prisoners in conveyances with inadequate ventilation or light, or in any way which would subject them to unnecessary physical hardship, shall be prohibited.
3. The transport of prisoners shall be carried out at the expense of the prison administration and equal conditions shall apply to all of them.

## **Institutional personnel**

### ***Rule 74***

1. The prison administration shall provide for the careful selection of every grade of the personnel, since it is on their integrity, humanity, professional capacity and personal suitability for the work that the proper administration of prisons depends.
2. The prison administration shall constantly seek to awaken and maintain in the minds both of the personnel and of the public the conviction that this work is a social service of great importance, and to this end all appropriate means of informing the public should be used.
3. To secure the foregoing ends, personnel shall be appointed on a full-time basis as professional prison staff and have civil service status with security of tenure subject only to good conduct, efficiency and physical fitness. Salaries shall be adequate to attract and retain suitable men and women; employment benefits and conditions of service shall be favourable in view of the exacting nature of the work.

### ***Rule 75***

1. All prison staff shall possess an adequate standard of education and shall be given the ability and means to carry out their duties in a professional manner.
2. Before entering on duty, all prison staff shall be provided with training tailored to their general and specific duties, which shall be reflective

görevlerine göre tasarlanmış bir mesleki eğitim verilir. Eğitim sonunda yalnızca kuramsal ve uygulamalı sınavlarda başarılı olan adaylar, hapisane hizmetinde çalışmaya hak kazanır.

3. Hapishane idaresi, göreve başladıktan sonra ve kariyerleri boyunca, tüm personelin bilgi ve mesleki yeterliliklerinin korunması ve iyileştirilmesi için, hizmet içi eğitim faaliyetlerinin kesintisiz olarak sürdürülmesini sağlar.

### **Madde 76**

1. Yukarıdaki maddenin 2. fıkrasında değinilen eğitim, asgari olarak aşağıdaki konuları içerir:
  - (a) Hapishane personelinin çalışmasına ve mahpuslarla etkileşimine hükümleriyle rehberlik eden ilgili ulusal mevzuat, düzenlemeler ve politikaların yanı sıra uygulanabilir uluslararası ve ulusal araçlar;
  - (b) Tüm mahkumların insanlık onuruna saygı gösterilmesi ve özellikle işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezaların yasaklanması dâhil, hapishane personelinin görevlerini yerine getirirken hak ve ödevleri;
  - (c) Dinamik güvenlik kavramını da içinde barındıran güvenlik; müzakere ve arabuluculuk gibi önleyici ve bertaraf edici teknikleri de göz önünde tutan güç ve kısıtlama araçlarının kullanımı ile siddete eğilimli suçluların yönetimi;
  - (d) İlyardım, mahpusların psiko-sosyal ihtiyaçları ve karşılık gelen hapishanedeki düzenlemelerin dinamikleri yanı sıra, zihinsel sağlık sorunlarının erken teşhisini de içeren sosyal bakım ve yardım.
2. Belirli mahpus kategorileriyle çalışan veya başkaca uzmanlık görevini yerine getiren hapishane personelinin ilgili alana yoğunlaşacakları bir eğitim verilir.

### **Madde 77**

Tüm hapishane personeli görevlerini yerine getirirken, her zaman mahkûmlara örnek olacak ve saygı uyandıracak davranışlar sergiler.

of contemporary evidence-based best practice in penal sciences. Only those candidates who successfully pass the theoretical and practical tests at the end of such training shall be allowed to enter the prison service.

3. The prison administration shall ensure the continuous provision of in service training courses with a view to maintaining and improving the knowledge and professional capacity of its personnel, after entering on duty and during their career.

### **Rule 76**

1. Training referred to in paragraph 2 of rule 75 shall include, at a minimum, training on:
  - (a) Relevant national legislation, regulations and policies, as well as applicable international and regional instruments, the provisions of which must guide the work and interactions of prison staff with inmates;
  - (b) Rights and duties of prison staff in the exercise of their functions, including respecting the human dignity of all prisoners and the prohibition of certain conduct, in particular torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment;
  - (c) Security and safety, including the concept of dynamic security, the use of force and instruments of restraint, and the management of violent offenders, with due consideration of preventive and defusing techniques, such as negotiation and mediation;
  - (d) First aid, the psychosocial needs of prisoners and the corresponding dynamics in prison settings, as well as social care and assistance, including early detection of mental health issues.
2. Prison staff who are in charge of working with certain categories of prisoners, or who are assigned other specialized functions, shall receive training that has a corresponding focus.

### **Rule 77**

All prison staff shall at all times so conduct themselves and perform their duties as to influence the prisoners for good by their example and to command their respect.

### **Madde 78**

1. Hapishane personeline, mümkün olduğunca, psikiyatristler, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, öğretmenler ve meslek eğitimcileri gibi yeterli sayıda uzman dâhil edilir.
2. Sosyal hizmet uzmanlarının, öğretmenlerin ve meslek eğitimcilerinin hizmetleri, yarı-zamanlı veya gönüllü çalışanlar dışlanmaksızın, sürekli bir temelde verilir.

### **Madde 79**

1. Hapishane müdürü, kişiliği, idari yeterliliği, eğitim ve deneyiminin uygunluğuyla yeterli niteliğe sahip olmalıdır.
2. Hapishane müdürü, tüm çalışma süresini resmi görevlerine adanmış ve yarı zamanlı olarak görevlendirilmez. Hapishane lojmanlarında veya onun hemen civarında ikamet eder.
3. İki veya daha fazla hapishane bir müdürün yetkisindeyse, müdür hapishanelerden her birini sık aralıklarla ziyaret eder. Hapishane lojmanında ikamet eden bir memur, bu hapishanelerin her birinden sorumlu olur.

### **Madde 80**

1. Hapishane müdürü, yardımcısı ve diğer hapishane personelinin çoğunluğu, mahpus çoğunluğunun dilini veya mahpuslar arasında en çok konuşulan ya da anlaşılabilir dili konuşur.
2. Gerekli olduğunda, yetkin bir tercümanın hizmetinden yararlanılır.

### **Madde 81**

1. Hem kadınlar hem de erkekler için olan bir hapishanede, kadınlara ayrılan kısım, tüm bu kısmın anahtarlarını gözetme sorumluluğuna sahip olması gereken, sorumlu bir kadın görevlinin yetkisi altındadır.
2. Hapishanenin kadınlar için ayrılmış bölümüne, bir kadın görevli eşlik etmeksizin, hiçbir erkek görevli giremez.

### **Rule 78**

1. So far as possible, prison staff shall include a sufficient number of specialists such as psychiatrists, psychologists, social workers, teachers and trade instructors.
2. The services of social workers, teachers and trade instructors shall be secured on a permanent basis, without thereby excluding part-time or voluntary workers.

### **Rule 79**

1. The prison director should be adequately qualified for his or her task by character, administrative ability, suitable training and experience.
2. The prison director shall devote his or her entire working time to official duties and shall not be appointed on a part-time basis. He or she shall reside on the premises of the prison or in its immediate vicinity.
3. When two or more prisons are under the authority of one director, he or she shall visit each of them at frequent intervals. A responsible resident official shall be in charge of each of these prisons.

### **Rule 80**

1. The prison director, his or her deputy, and the majority of other prison staff shall be able to speak the language of the greatest number of prisoners, or a language understood by the greatest number of them.
2. Whenever necessary, the services of a competent interpreter shall be used.

### **Rule 81**

1. In a prison for both men and women, the part of the prison set aside for women shall be under the authority of a responsible woman staff member who shall have the custody of the keys of all that part of the prison.
2. No male staff member shall enter the part of the prison set aside for women unless accompanied by a woman staff member.

3. Yalnız kadın görevliler, kadın mahpuslarla ilgilenir ve denetler. Ancak bu, başta hekimler ve öğretmenler olmak üzere, erkek görevlileri, hapishane veya hapishanenin kadınlar için ayrılmış bölümünde, mesleki görevlerini ifa etmekten alıkoymaz.

## **Madde 82**

1. Hapishane personeli, meşru savunma ya da kaçma teşebbüsü ya da hukuka veya mevzuata dayanan bir emre etkin veya edilgen bir fiziksel direnç gösterilmesi durumu dışında, mahpuslarla olan ilişkilerinde zor kullanmaz. Kuvvete başvuran hapishane çalışanları, tam olarak gerekenden fazla kuvvet kullanamaz ve bu olay derhal hapishane müdürüne bildirilir.
2. Hapishane personeline, saldırgan mahpusları bedenlen denetim altına almalarını sağlayan, özel fiziksel eğitim verilir.
3. Özel durumlar dışında, mahpuslarla doğrudan teması gerektiren görevlerini icra eden hapishane personeli, silahlandırılmaz. Ayrıca, hiçbir koşulda, silahların kullanımı konusunda eğitilmeden hapishane personeline silah verilmez.

## **İç ve dış denetimler**

### **Madde 83**

1. Hapishanelerin ve ceza hizmetlerinin düzenli denetimi için, iki bölümlü bir sistem oluşturulur:
  - (a) Merkezi hapishane idaresi tarafından yürütülen iç, denetimler ya da idari denetimler;
  - (b) Yetkili uluslararası veya bölgesel organları içerebilen, hapishane idaresinden bağımsız bir organ tarafından yürütülen dış denetimler.
2. Her iki durumda da, denetimlerin hedefi, ceza ve hapishane hizmetlerinin amacını ortaya çıkarmak için, hapishanelerin mevcut hukuka, mevzuata, politikalara ve usullere uygun olarak yönetilmesini ve mahpusların haklarının korunmasını sağlamaktır.

3. Women prisoners shall be attended and supervised only by women staff members. This does not, however, preclude male staff members, particularly doctors and teachers, from carrying out their professional duties in prisons or parts of prisons set aside for women.

### **Rule 82**

1. Prison staff shall not, in their relations with the prisoners, use force except in self-defence or in cases of attempted escape, or active or passive physical resistance to an order based on law or regulations. Prison staff who have recourse to force must use no more than is strictly necessary and must report the incident immediately to the prison director.
2. Prison staff shall be given special physical training to enable them to restrain aggressive prisoners.
3. Except in special circumstances, prison staff performing duties which bring them into direct contact with prisoners should not be armed. Furthermore, prison staff should in no circumstances be provided with arms unless they have been trained in their use.

## **Internal and external inspections**

### **Rule 83**

1. There shall be a twofold system for regular inspections of prisons and penal services:
  - (a) Internal or administrative inspections conducted by the central prison administration;
  - (b) External inspections conducted by a body independent of the prison administration, which may include competent international or regional bodies.
2. In both cases, the objective of the inspections shall be to ensure that prisons are managed in accordance with existing laws, regulations, policies and procedures, with a view to bringing about the objectives of penal and corrections services, and that the rights of prisoners are protected.



### **Madde 84**

1. Denetçiler şu yetkilere sahiptir:
  - (a) Mahpusların sayısı ve alıkonulma yerleri ile konumlarının yanı sıra kayıtlarını ve alıkonulma koşullarını da içeren mahpusa yönelik muameleyle ilgili tüm bilgilere ulaşma;
  - (b) Kendi inisiyatifleriyle habersiz ziyaretler yapmayı da içeren, ziyaret edecekleri hapisaneyi ve görüşme yapacakları mahpusları özgürce seçme;
  - (c) Ziyaretleri sırasında mahpuslarla ve hapisane personeliyle özel ve tamamen gizli görüşmeler yapma;
  - (d) Hapisane idaresine ve diğer yetkili makamlara tavsiyelerde bulunma.
2. Dış denetim ekipleri, yetkili bir merci tarafından atanan nitelikli ve tecrübeli denetçilerden oluşturulur ve sağlık görevlilerini de kapsar. Cinsiyetin dengeli şekilde temsiline gerekli özen gösterilir.

### **Madde 85**

1. Her denetimin ardından, yetkili makamlara sunulmak üzere yazılı bir rapor düzenlenir. Bu dış denetim raporlarında, kişisel verilerinin paylaşılmasına açıkça rıza göstermeyen mahpusların kişisel verileri dışında, kamuya açık olmasına gerekli özen gösterilir.
2. Hapisane yönetimi veya diğer yetkili makamlar, uygun görüldüğü şekilde ve makul bir süre içerisinde, dış denetim sonucunda verilen önerileri uygulayıp uygulamayacaklarını bildirirler.

### **Rule 84**

1. Inspectors shall have the authority:
  - (a) To access all information on the numbers of prisoners and places and locations of detention, as well as all information relevant to the treatment of prisoners, including their records and conditions of detention;
  - (b) To freely choose which prisons to visit, including by making unannounced visits at their own initiative, and which prisoners to interview;
  - (c) To conduct private and fully confidential interviews with prisoners and prison staff in the course of their visits;
  - (d) To make recommendations to the prison administration and other competent authorities.
2. External inspection teams shall be composed of qualified and experienced inspectors appointed by a competent authority and shall encompass health-care professionals. Due regard shall be given to balanced gender representation.

### **Rule 85**

1. Every inspection shall be followed by a written report to be submitted to the competent authority. Due consideration shall be given to making the reports of external inspections publicly available, excluding any personal data on prisoners unless they have given their explicit consent.
2. The prison administration or other competent authorities, as appropriate, shall indicate, within a reasonable time, whether they will implement the recommendations resulting from the external inspection.

## II. ÖZEL KATEGORİLERE UYGULANABİLİR KURALLAR

### A. Hükümlüler

#### Rehber ilkeler

##### *Madde 86*

Bundan sonraki yönlendirici ilkeler, bu kurallarda yer alan 1. Ön Gözlemde yapılan bildirimde uygun olarak, ceza kurumlarının yönetim esasını ve gerçekleştirmeyi amaçladıkları hedeflerin ruhunu göstermeyi amaçlamaktadır.

##### *Madde 87*

Mahpusluk süresinin tamamlanmasından önce, mahpusun toplum yaşamına aşamalı bir dönüş yapması için, gerekli tedbirlerin alınması arzu edilir. Vakanın durumuna bağlı olarak, aynı kurum içinde veya uygun başka bir kurumda tahliye öncesi bir rejimin uygulanması ile ya da duruşmada tahliye edildiğinde, yalnız polise bırakılmayıp yetkili bir sosyal yardım kurumuyla iletişim içinde bir yol izleyerek, bu amacın gerçekleşmesi sağlanabilir.

##### *Madde 88*

1. Mahpuslara yönelik muamele, kendilerini toplumdan dışlamaya değil; toplumun bir parçası olmayı sürdürmelerine vurgu yapılır. Bu nedenle, toplumsal kuruluşlar dâhil mahpusları topluma kazandırmak için, kurum görevlileri, yardım etmeleri mümkün olduğunda, göreve çağırılır.
2. Hükümlünün ailesi ve faydalı sosyal kuruluşlarla ilişki kurması ve bunu geliştirip sürdürmesi istenir. Bu sorumluluğu yüklenen bütün hapis-hane sosyal hizmet uzmanlarının arasında bağlantı bulunur. Yasalarla ve cezayla azami derecede bağdaşır şekilde, medeni haklar, sosyal güvenlik hakları ve hükümlülerin diğer sosyal menfaatlerini korumak için adımlar atılır.

## II. RULES APPLICABLE TO SPECIAL CATEGORIES

### A. Prisoners under sentence

#### Guiding principles

##### *Rule 86*

The guiding principles hereafter are intended to show the spirit in which penal institutions should be administered and the purposes at which they should aim, in accordance with the declaration made under preliminary observation 1 of these rules.

##### *Rule 87*

Before the completion of the sentence, it is desirable that the necessary steps be taken to ensure for the prisoner a gradual return to life in society. This aim may be achieved, depending on the case, by a pre-release regime organized in the same prison or in another appropriate institution, or by release on trial under some kind of supervision which must not be entrusted to the police but should be combined with effective social aid.

##### *Rule 88*

1. The treatment of prisoners should emphasize not their exclusion from the community but their continuing part in it. Community agencies should therefore be enlisted wherever possible to assist the prison staff in the task of social rehabilitation of the prisoners.
2. There should be in connection with every prison social workers charged with the duty of maintaining and improving all desirable relations of a prisoner with his or her family and with valuable social agencies. Steps should be taken to safeguard, to the maximum extent compatible with the law and the sentence, the rights relating to civil interests, social security rights and other social benefits of prisoners.

## **Madde 89**

1. Bu ilkelerin yerine getirilmesi, tretmanın bireyselleştirilmesini ve mahpusların gruplar halinde sınıflandırıldığı esnek bir sistemi gerektirir. Dolayısıyla her grubun, bu tür grupların tretmanına uygun olan ayrı hapishanelere dağıtılması arzu edilir.
2. Bu tür hapishanelerin her grup için aynı düzeyde güvenlik sağlama zorunluluğu yoktur. Her grubun ihtiyacına göre değişen düzeylerde, güvenlik sağlanması istenir. Asıl olarak firara karşı hiçbir fiziksel güvenlik önlemi alınmadan, yalnızca mahpusların iç disiplinlerine dayanan açık cezaevlerinde, dikkatle sınıflandırılmış mahpusların rehabilitasyonu için en elverişli koşullar sağlanır.
3. Kapalı cezaevlerinde, mahpusların sayısının tretmanın bireyselleştirilmesini aksatacak kadar geniş tutulmaması istenir. Bazı ülkelerde bu mahpus sayısının 500'ü aşmaması gerektiğine karar verilmiştir. Açık cezaevlerinde mahpus nüfusu mümkün olduğunca küçük tutulur.
4. Diğer yandan, temel olanakların dahi sunulamayacağı kadar küçük hapishanelerin sürdürülmesi arzu edilmez.

## **Madde 90**

Toplumun görevi, mahpusların tahliyesi ile sona ermez. Bu nedenle, tahliye sonrasında tahliye olmuş mahpusa karşı önyargının hafifletilmesine ve onun sosyal rehabilitasyonuna etkili katkı sağlayacak yeterlilikte kamu ya da özel kuruluşlar olmalıdır.

## **Tretman**

### **Madde 91**

Hakkında hapis cezasına veya benzer bir tedbire hükmolunan kişilerin tretmanı, ceza süresi el verdiği ölçüde, tahliyelerinin ardından yasalara saygılı ve kendi kendine yeten bir yaşam sürecektir iradeye sahip olmaları ve böyle davranmalarını sağlama amacını taşır. Tretman, onların özsaygılarını teşvik edecek ve sorumluluk duygularını geliştirecek tarzda gerçekleştirilir.

### **Rule 89**

1. The fulfilment of these principles requires individualization of treatment and for this purpose a flexible system of classifying prisoners in groups. It is therefore desirable that such groups should be distributed in separate prisons suitable for the treatment of each group.
2. These prisons do not need to provide the same degree of security for every group. It is desirable to provide varying degrees of security according to the needs of different groups. Open prisons, by the very fact that they provide no physical security against escape but rely on the self-discipline of the inmates, provide the conditions most favourable to the rehabilitation of carefully selected prisoners.
3. It is desirable that the number of prisoners in closed prisons should not be so large that the individualization of treatment is hindered. In some countries it is considered that the population of such prisons should not exceed 500. In open prisons the population should be as small as possible.
4. On the other hand, it is undesirable to maintain prisons which are so small that proper facilities cannot be provided.

### **Rule 90**

The duty of society does not end with a prisoner's release. There should, therefore, be governmental or private agencies capable of lending the released prisoner efficient aftercare directed towards the lessening of prejudice against him or her and towards his or her social rehabilitation.

## **Treatment**

### **Rule 91**

The treatment of persons sentenced to imprisonment or a similar measure shall have as its purpose, so far as the length of the sentence permits, to establish in them the will to lead law-abiding and self-supporting lives after their release and to fit them to do so. The treatment shall be such as will encourage their self-respect and develop their sense of responsibility.

## Madde 92

1. Bu amacı gerçekleştirmek için, her mahpusun toplumsal geçmişini ve suç sicilini, bedensel ve zihinsel kapasitesini ve yeteneğini, mizacını, hapislik süresini ve tahliye edildikten sonrası için beklentilerini dikkate alarak, mahpusun bireysel ihtiyaçlarına uygun biçimde, bulunduğu ülkede mümkün olduğu takdirde dinsel tedbirler de dâhil, eğitim, meslek rehberliği ve öğretimi, sosyal vaka çalışma, iş danışmanlığı, bedensel gelişme ve ahlaki özellikleri güçlendirme gibi her türlü uygun araç kullanılır.
2. Mahpusun hapisaneye girişinden sonra hapisane müdürüne, belirli bir uzunlukta ceza almış her mahpus için, yukarıdaki fıkrada belirtilen konularda tam bir rapor verilir. Bu tür bir rapor her zaman mahpusun fiziksel ve zihinsel durumu hakkında bir hekim ya da diğer nitelikli sağlık görevlilerinin hazırlayacağı bir değerlendirmeyi de içerir.
3. Raporlar ve konuyla ilgili diğer belgeler kişisel dosyaya konur. Bu dosya güncel tutulur ve ihtiyaç olduğunda, görevli tarafından her an bakılabilecek bir şekilde sınıflandırılır.

## Sınıflandırma ve bireyselleştirme

### Madde 93

1. Sınıflandırmanın amacı şunlardır:
  - (a) Adli sicil kaydı ya da kişilikleri yüzünden, başkalarını kötü yönde etkileme ihtimali bulunan mahpusları, diğer mahpuslardan ayırmak;
  - (b) Mahpusların sosyal rehabilitasyonu bakımından kendilerine uygulanacak muameleyi kolaylaştırmak amacıyla onları gruplara ayırmak.
2. Farklı mahpus gruplarının topluma yeniden kazandırılması için, mümkün olduğu kadar ayrı kurumlar veya aynı kurumun farklı bölümleri kullanılır.

## **Rule 92**

1. To these ends, all appropriate means shall be used, including religious care in the countries where this is possible, education, vocational guidance and training, social casework, employment counselling, physical development and strengthening of moral character, in accordance with the individual needs of each prisoner, taking account of his or her social and criminal history, physical and mental capacities and aptitudes, personal temperament, the length of his or her sentence and prospects after release.
2. For every prisoner with a sentence of suitable length, the prison director shall receive, as soon as possible after his or her admission, full reports on all the matters referred to in paragraph 1 of this rule. Such reports shall always include a report by the physician or other qualified health-care professionals on the physical and mental condition of the prisoner.
3. The reports and other relevant documents shall be placed in an individual file. This file shall be kept up to date and classified in such a way that it can be consulted by the responsible personnel whenever the need arises.

## **Classification and individualization**

### **Rule 93**

1. The purposes of classification shall be:
  - (a) To separate from others those prisoners who, by reason of their criminal records or characters, are likely to exercise a bad influence;
  - (b) To divide the prisoners into classes in order to facilitate their treatment with a view to their social rehabilitation.
2. So far as possible, separate prisons or separate sections of a prison shall be used for the treatment of different classes of prisoners.



## **Madde 94**

Hapislik süresi uygun olan her mahpusun kuruma kabulünün yapılmasından ve kişilik değerlendirmesinden sonra, mümkün olur olmaz, mahpusun bireysel ihtiyaçları, kapasitesi ve eğilimleri doğrultusunda, mahpus için bir tretman programı hazırlanır.

## **Ayrıcalıklar**

### **Madde 95**

Mahpusları olumlu davranışlara teşvik etmek, sorumluluk duygularını geliştirmek ve kendilerine yönelik uygulamaların mahpus yararına ve mahpuslarla işbirliği içinde olmasını sağlamak adına, her kurumda farklı mahpus gruplarına uygun teşvik edici uygulamalar oluşturulur.

## **Çalışma**

### **Madde 96**

1. Hükümlüler, bir hekim ya da diğer nitelikli bir sağlık görevlisi tarafından yapılacak fiziksel ve zihinsel uygunluk belirlemesine tabi olarak çalışma ve/veya rehabilitasyonlarına etkin katılma fırsatına sahip olurlar.
2. Mahpuslara, onları normal bir iş gününde meşgul edecek, yararlı nitelikte yeterli çalışma olanağı sağlanır. .

### **Madde 97**

1. Hapishanede çalışma, eziyet verici nitelikte olamaz.
2. Mahpuslar, kölelik ya da angaryaya tabi tutulamaz.
3. Hiçbir mahpus, herhangi bir hapishane personeli çıkarına çalışmaya zorlanamaz.

### ***Rule 94***

As soon as possible after admission and after a study of the personality of each prisoner with a sentence of suitable length, a programme of treatment shall be prepared for him or her in the light of the knowledge obtained about his or her individual needs, capacities and dispositions.

## **Privileges**

### ***Rule 95***

Systems of privileges appropriate for the different classes of prisoners and the different methods of treatment shall be established at every prison, in order to encourage good conduct, develop a sense of responsibility and secure the interest and cooperation of prisoners in their treatment.

## **Work**

### ***Rule 96***

1. Sentenced prisoners shall have the opportunity to work and/or to actively participate in their rehabilitation, subject to a determination of physical and mental fitness by a physician or other qualified health-care professionals.
2. Sufficient work of a useful nature shall be provided to keep prisoners actively employed for a normal working day.

### ***Rule 97***

1. Prison labour must not be of an afflictive nature.
2. Prisoners shall not be held in slavery or servitude.
3. No prisoner shall be required to work for the personal or private benefit of any prison staff.

### **Madde 98**

1. Yürütülen çalışma, mümkün olduğunca, mahpusun salıverildikten sonra dürüst bir şekilde yaşama yeteneğini sürdürecektir ya da artıracak tarzda gerçekleştirilir.
2. Mahpuslara ve özellikle genç mahpuslara kazanç elde edebilmeleri için, yararlı işkollarında meslek eğitimi sağlanır.
3. Uygun mesleki seçimle ve kurumun yönetim ve disiplin gereklilikleriyle uyumlu sınırlar dâhilinde, mahpuslar diledikleri çalışma tipini seçerler.

### **Madde 99**

1. Hapishanede çalışmanın örgütlenme ve yöntemi, mahpusları normal çalışma yaşamına hazırlamak için, mümkün olduğunca dış dünyadaki çalışma koşullarına benzer yakınlıkta olur.
2. Bununla birlikte, mahpusun menfaatleri ve mesleki eğitimi, hapishanede bir çalışma alanından finansal kâr elde etme amacının emrine verilmez.

### **Madde 100**

1. Tercihan, kurumsal sınıai çalışma alanları ve çiftlikler, özel yükleniciler tarafından değil, doğrudan hapishane yönetimi tarafından işletilir.
2. Mahpusların hapishane idaresinin denetimi dışında çalıştırıldıkları yerlerde, mahpuslar daima hapishane personelinin gözetimi altında bulundurulur. Çalışmanın diğer Hükümet birimleri için yapılması hariç, böyle bir iş için normal olan ücret, mahpusların verimi dikkate alınarak, emeğin arz edildiği kimseler tarafından hapishane idaresine ödenir.

### **Madde 101**

1. Özgür işçilerin sağlık ve esenliğini korumayı amaçlayan güvenlik önlemleri, aynı biçimde cezaevlerinde de uygulanır.

### ***Rule 98***

1. So far as possible the work provided shall be such as will maintain or increase the prisoners' ability to earn an honest living after release.
2. Vocational training in useful trades shall be provided for prisoners able to profit thereby and especially for young prisoners.
3. Within the limits compatible with proper vocational selection and with the requirements of institutional administration and discipline, prisoners shall be able to choose the type of work they wish to perform.

### ***Rule 99***

1. The organization and methods of work in prisons shall resemble as closely as possible those of similar work outside of prisons, so as to prepare prisoners for the conditions of normal occupational life.
2. The interests of the prisoners and of their vocational training, however, must not be subordinated to the purpose of making a financial profit from an industry in the prison.

### ***Rule 100***

1. Preferably, institutional industries and farms should be operated directly by the prison administration and not by private contractors.
2. Where prisoners are employed in work not controlled by the prison administration, they shall always be under the supervision of prison staff. Unless the work is for other departments of the government, the full normal wages for such work shall be paid to the prison administration by the persons to whom the labour is supplied, account being taken of the output of the prisoners.

### ***Rule 101***

1. The precautions laid down to protect the safety and health of free workers shall be equally observed in prisons.

2. Mahpusların meslek hastalıkları dâhil, iş nedenli yaralanmasına karşı, özgür işçiler için hukukun öngördüğü koşullardan daha az olmayacak oranda tazminat alabilmeleri için, düzenleme yapılır.

### **Madde 102**

1. Mahpusların günlük ve haftalık azami çalışma saatleri, özgür işçilerin istihdamına ilişkin yerel kurallar ve gelenekler dikkate alınarak, yasa ya da idari düzenlemelerle belirlenir.
2. Bu şekilde saatler belirlenirken, haftada bir gün dinlenmeye ve mahpusların topluma yeniden kazandırılmaları ve rehabilitasyonunun bir parçası olan eğitimleri ve diğer etkinliklerine yeterli zaman ayrılır.

### **Madde 103**

1. Mahpusların çalışması için, hakkaniyetli bir ücretlendirme sistemi gerçekleştirilir.
2. Bu sistem uyarınca, mahpuslara kazançlarının en azından bir kısmını, kendi kullanımları için onaylanmış esyalara harcamalarına ve bir kısmını da ailelerine göndermelerine izin verilir.
3. Sistem ayrıca, hapishane idaresinin kazançlarının bir parçasını salıverilmeleri üzerine kendilerine teslim edilmek üzere, bir tasarruf fonu oluşturmak için ayırmasına olanak sağlar.

## **Eğitim ve boş zaman değerlendirme**

### **Madde 104**

1. Yararlanma yeteneği olan bütün mahpuslara, dinsel eğitimin verilmesi mümkün olan ülkelerde dinsel eğitim de dâhil, ileri eğitim verilir. Okur-yazar olmayan mahpuslar ile genç, mahpusların eğitimi zorunludur ve hapishane idaresi tarafından bu kişilerin eğitimine özel bir önem verilir.
2. Uygulanabilir olduğu ölçüde, mahpusların eğitimi, tahliyelerini müteakip zorlukla karşılaşmadan eğitimlerini sürdürebilmeleri için, ülkenin eğitim sistemine entegre edilir.

2. Provision shall be made to indemnify prisoners against industrial injury, including occupational disease, on terms not less favourable than those extended by law to free workers.

### **Rule 102**

1. The maximum daily and weekly working hours of the prisoners shall be fixed by law or by administrative regulation, taking into account local rules or custom in regard to the employment of free workers.
2. The hours so fixed shall leave one rest day a week and sufficient time for education and other activities required as part of the treatment and rehabilitation of prisoners.

### **Rule 103**

1. There shall be a system of equitable remuneration of the work of prisoners.
2. Under the system, prisoners shall be allowed to spend at least a part of their earnings on approved articles for their own use and to send a part of their earnings to their family.
3. The system should also provide that a part of the earnings should be set aside by the prison administration so as to constitute a savings fund to be handed over to the prisoner on his or her release.

## **Education and recreation**

### **Rule 104**

1. Provision shall be made for the further education of all prisoners capable of profiting thereby, including religious instruction in the countries where this is possible. The education of illiterate prisoners and of young prisoners shall be compulsory and special attention shall be paid to it by the prison administration.
2. So far as practicable, the education of prisoners shall be integrated with the educational system of the country so that after their release they may continue their education without difficulty.

### **Madde 105**

Mahpusların zihinsel ve bedensel yararı için bütün hapisanelerde boş zaman değerlendirme ve kültürel etkinlikler düzenlenir.

## **Sosyal ilişkiler ve tahliye sonrası destek**

### **Madde 106**

Mahpus ile ailesi arasındaki ilişkilerin, her ikisinin de yararına olacak şekilde sürdürülmesine ve iyileştirilmesine özel dikkat gösterilir.

### **Madde 107**

Mahpusun cezasını başından itibaren, tahliye edildikten sonra geleceğini düşünmesi sağlar ve mahpusun sosyal rehabilitasyonu ile ailesinin yüksek yararı için hizmet verebilecek kurum dışındaki kuruluşlar ve kişilerle ilişki kurması için, teşvik edilir ve kendisine destek sağlanır.

### **Madde 108**

1. Tahliye edilen mahpusların yeniden toplumun bir parçası olmasına yardım eden resmi veya başka kurum ve kuruluşlar, tahliye edilen mahpusların, mümkün ve gerekli oldukça ihtiyaç, duydukları belgeleri ve kimlik belgelerini edinmelerini, kalabilecekleri uygun bir yere ve gidebilecekleri bir işe sahip olmalarını, iklim ve mevsim koşullarına uygun ve yeterli bir tarzda giyinebilmelerini, hedeflerine ulaşmaları için yeterli imkânlara sahip olmalarını ve tahliyelerinden hemen sonra, kendi yaşamlarını sürdürebilmelerini sağlar.
2. Bu tür kuruluşların yetkili temsilcilerine, kuruma girme ve mahpuslarla görüşme imkânı verilir ve mahpusun cezasının başlangıcından itibaren, mahpusun geleceği hakkında kendileriyle görüşme yapılır.
3. Bu tür kuruluşların gösterdikleri çabalardan en yüksek verimin alınması için, bu kuruluşların faaliyetlerinin merkezileştirilmesi veya eşgüdümlü hale getirilmesi arzu edilir.

### ***Rule 105***

Recreational and cultural activities shall be provided in all prisons for the benefit of the mental and physical health of prisoners.

## **Social relations and aftercare**

### ***Rule 106***

Special attention shall be paid to the maintenance and improvement of such relations between a prisoner and his or her family as are desirable in the best interests of both.

### ***Rule 107***

From the beginning of a prisoner's sentence, consideration shall be given to his or her future after release and he or she shall be encouraged and provided assistance to maintain or establish such relations with persons or agencies outside the prison as may promote the prisoner's rehabilitation and the best interests of his or her family.

### ***Rule 108***

1. Services and agencies, governmental or otherwise, which assist released prisoners in re-establishing themselves in society shall ensure, so far as is possible and necessary, that released prisoners are provided with appropriate documents and identification papers, have suitable homes and work to go to, are suitably and adequately clothed having regard to the climate and season and have sufficient means to reach their destination and maintain themselves in the period immediately following their release.
2. The approved representatives of such agencies shall have all necessary access to the prison and to prisoners and shall be taken into consultation as to the future of a prisoner from the beginning of his or her sentence.
3. It is desirable that the activities of such agencies shall be centralized or coordinated as far as possible in order to secure the best use of their efforts.



## B. Zihinsel engelli mahpuslar ve/veya sağlık koşulları

### Madde 109

1. Ceza sorumluluğu bulunmadığı tespit edilen ya da daha sonra hapis-hanede kalmasının ağır zihinsel engeli ve/veya sağlık sorunları duru-munu ağırlaştıracığı teşhisinde bulunulan kimseler, hapis-hanede tutulmazlar ve mümkün olur olmaz bir ruh sağlığı tesisine nakledilir-ler.
2. Gerekmesi halinde, zihinsel engeli ve/veya sağlık sorunları olan diğer mahpuslar, nitelikli sağlık görevlilerinin denetiminde, uzmanlaşmış tesislerde tedavi edilebilir.
3. Sağlık hizmetleri, ihtiyacı olan diğer bütün mahpuslara psikiyatrik tedavi sağlar.

### Madde 110

Uygun kuruluşlarla yapılan düzenlemelerle, tahliyeden sonra psikiyatrik tedavinin gerekli olması halinde, buna devam edilmesi ve sonrasında psiko-sosyal bakımın sağlanması için, gerekli adımların atılması istenir.

## C. Gözaltında ya da tutuklu mahpuslar

### Madde 111

1. Gözaltında ya da haklarında bir suç isnadı olduğu için, polis göze-timinde veya tutukevinde (hapis-hane) tutulan, ancak henüz yargı-lanmamış ve hüküm giymemiş kimseler, bundan sonra bu kurallar uyarınca "tutuklu" olarak anılacaklardır.
2. Tutuklular masum sayılır ve bu kimselere öyle muamele edilir.
3. Kişi özgürlüğünün korunması için ya da tutuklular bakımından uyul-ması gereken usulleri belirten yasal hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu mahpuslar, sadece temel unsurları aşağıdaki maddelerde tanımla-nan özel bir rejimden yararlandırılır.

## **B. Prisoners with mental disabilities and/or health conditions**

### ***Rule 109***

1. Persons who are found to be not criminally responsible, or who are later diagnosed with severe mental disabilities and/or health conditions, for whom staying in prison would mean an exacerbation of their condition, shall not be detained in prisons, and arrangements shall be made to transfer them to mental health facilities as soon as possible.
2. If necessary, other prisoners with mental disabilities and/or health conditions can be observed and treated in specialized facilities under the supervision of qualified health-care professionals.
3. The health-care service shall provide for the psychiatric treatment of all other prisoners who are in need of such treatment.

### ***Rule 110***

It is desirable that steps should be taken, by arrangement with the appropriate agencies, to ensure if necessary the continuation of psychiatric treatment after release and the provision of social-psychiatric aftercare.

## **C. Prisoners under arrest or awaiting trial**

### ***Rule 111***

1. Persons arrested or imprisoned by reason of a criminal charge against them, who are detained either in police custody or in prison custody (jail) but have not yet been tried and sentenced, will be referred to as “untried prisoners” hereinafter in these rules.
2. Unconvicted prisoners are presumed to be innocent and shall be treated as such.
3. Without prejudice to legal rules for the protection of individual liberty or prescribing the procedure to be observed in respect of untried prisoners, these prisoners shall benefit from a special regime which is described in the following rules in its essential requirements only.

### **Madde 112**

1. Tutuklu mahpuslar, hükümlü mahpuslardan ayrı bir yerde tutulurlar.
2. Genç tutuklular yetişkinlerden ayrı tutulur ve ilke olarak ayrı kurumlarda bulunurlar.

### **Madde 113**

İklim bakımından farklı yerel gelenekler saklı kalmak kaydıyla, tutuklular ayrı odalarda tek başlarına uyur.

### **Madde 114**

Tutuklular diledikleri takdirde, kurumun düzenine uygun sınırlar dâhilinde, bedelini kendileri ödemek koşuluyla, yiyeceklerini kurum, aileleri ya da arkadaşları aracılığıyla dışarıdan sağlayabilirler. Aksi halde idare, tutuklulara yiyeceklerini sağlar.

### **Madde 115**

Tutukluların, temiz ve uygun olması koşuluyla, kendi giyeceklerini giymesine izin verilir. Tutuklu, mahpus elbisesi giyiyorsa, bu hükümlülerin elbisesinden farklı bir elbise olacaktır.

### **Madde 116**

Tutuklulara her zaman çalışma olanağı sağlanır, ancak çalışmaları şart koşulamaz. Tutuklu çalışmayı seçerse, bunun için kendisine ödeme yapılır.

### **Madde 117**

Adaletin gereklerine, kurumun güvenliğine ve düzenine uygun olmak koşuluyla, bedelini kendisinin ya da üçüncü bir kişinin ödemesi halinde, tutukluların kitap, gazete, yazılı materyaller ve diğer boş zaman araçlarını edinmesine izin verilir.

### ***Rule 112***

1. Untried prisoners shall be kept separate from convicted prisoners.
2. Young untried prisoners shall be kept separate from adults and shall in principle be detained in separate institutions.

### ***Rule 113***

Untried prisoners shall sleep singly in separate rooms, with the reservation of different local custom in respect of the climate.

### ***Rule 114***

Within the limits compatible with the good order of the institution, untried prisoners may, if they so desire, have their food procured at their own expense from the outside, either through the administration or through their family or friends. Otherwise, the administration shall provide their food.

### ***Rule 115***

An untried prisoner shall be allowed to wear his or her own clothing if it is clean and suitable. If he or she wears prison dress, it shall be different from that supplied to convicted prisoners.

### ***Rule 116***

An untried prisoner shall always be offered the opportunity to work, but shall not be required to work. If he or she chooses to work, he or she shall be paid for it.

### ***Rule 117***

An untried prisoner shall be allowed to procure at his or her own expense or at the expense of a third party such books, newspapers, writing material and other means of occupation as are compatible with the interests of the administration of justice and the security and good order of the institution.

### **Madde 118**

Tutukluların, taleplerinin makul olması ve giderlerini karşılamaları halinde, kendi doktorları ve dış hekimleri tarafından ziyaret ve tedavi edilmesine izin verilir.

### **Madde 119**

1. Her tutuklu, tutma nedenleri ve hakkındaki herhangi bir suç, isnadına ilişkin derhal bilgilendirilme hakkına sahiptir.
2. Tutuklunun kendi seçtiği bir avukatı yoksa adaletin yararının gerektirdiği her durumda, tutuklunun yeterli ödeme gücü bulunmuyorsa kendisine yargısal ya da başka bir merci tarafından avukat atanmasına hakkı vardır. Avukata erişiminin reddi kararı, gecikmeksizin bağımsız bir denetime tabi olacaktır.

### **Madde 120**

1. Tutuklunun savunmasını yapabilmesi için, avukat ya da adli yardım sağlayıcıya erişimini düzenleyen yetki ve usuller 61. Maddede öngörülenlerle aynı ilkelere uygun olarak yürütülür.
2. Talebi üzerine, tutukluya, avukatlarına ya da adli yardım sağlayıcılarına gizli talimat verme dâhil, savunmalarıyla ilgili belgelerin hazırlanması için yazılı belgeler sağlanır.

## **D. Borç nedeniyle mahpus olanlar**

### **Madde 121**

Yasanın borç nedeniyle ya da cezai olmayan herhangi başka bir süreç uyarınca, mahkeme kararıyla hapse izin verdiği ülkelerde, bu şekilde hapsedilenler, kurumun güvenli gözetim ve düzeni sağlamak için, gerekli olandan daha fazla herhangi bir kısıtlama ya da ağırlaştırmaya tabi tutulamaz. Bu kişilere yönelik muamele, çalışma yükümlülüğü olasılığı saklı kalmak kaydıyla, tutuklulara uygulanandan daha ağır olamaz.

### **Rule 118**

An untried prisoner shall be allowed to be visited and treated by his or her own doctor or dentist if there are reasonable grounds for the application and he or she is able to pay any expenses incurred.

### **Rule 119**

1. Every untried prisoner has the right to be promptly informed about the reasons for his or her detention and about any charges against him or her.
2. If an untried prisoner does not have a legal adviser of his or her own choice, he or she shall be entitled to have a legal adviser assigned to him or her by a judicial or other authority in all cases where the interests of justice so require and without payment by the untried prisoner if he or she does not have sufficient means to pay. Denial of access to a legal adviser shall be subject to independent review without delay.

### **Rule 120**

1. The entitlements and modalities governing the access of an untried prisoner to his or her legal adviser or legal aid provider for the purpose of his or her defence shall be governed by the same principles as outlined in rule 61.
2. An untried prisoner shall, upon request, be provided with writing material for the preparation of documents related to his or her defence, including confidential instructions for his or her legal adviser or legal aid provider.

## **D. Civil prisoners**

### **Rule 121**

In countries where the law permits imprisonment for debt, or by order of a court under any other non-criminal process, persons so imprisoned shall not be subjected to any greater restriction or severity than is necessary to ensure safe custody and good order. Their treatment shall be not less favourable than that of untried prisoners, with the reservation, however, that they may possibly be required to work.

## **E. Suçlanmaksızın gözaltına alınan ya da tutulan kimseler**

### ***Madde 122***

Uluslararası Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin 9. madde hükmü saklı kalmak kaydıyla, bu kuralların I. ve II. Bölümün C kısmında sağlanan koruma, haklarında bir suç isnadı olmaksızın gözaltına alınmış veya hapsedilmiş kişilere, aynı şekilde sağlanır. Bu kuralların II. Bölümün A kısmının ilgili hükümleri, uygulanabilir olması halinde, gözetim altında tutulan özel kategorideki bu kişilerin lehine olması ve herhangi bir suç nedeniyle mahkûm olmamış kişilerin yeniden eğitime ve rehabilitasyonuna aykırı olmaması halinde bunlara da uygulanır.

## **E. Persons arrested or detained without charge**

### ***Rule 122***

Without prejudice to the provisions of article 9 of the International Covenant on Civil and Political Rights,<sup>2</sup> persons arrested or imprisoned without charge shall be accorded the same protection as that accorded under part I and part II, section C, of these rules. Relevant provisions of part II, section A, of these rules shall likewise be applicable where their application may be conducive to the benefit of this special group of persons in custody, provided that no measures shall be taken implying that re-education or rehabilitation is in any way appropriate to persons not convicted of any criminal offence.

---

2 See resolution 2200 A (XXI), annex.







ISBN: 978-605-9880-18-3